

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Adunarea generală jubilară a „Asociațiunii”.

Cuvântul de deschidere

ținut de vice-prezidentul „Asociațiunii”, dl Andreiu Bârseanu, la adunarea jubilară din Blaj, din 15/28 August 1911.

Escelențele Voastre, Înalt Preasfințitorilor Părinți Arhiepiscopi și Metropoliți!

*Preasfințitorilor Părinți Episcopi!
Onorabilă Adunare generală!*

Când văd înaintea mea un public așa de numeros și ales, întrunit în acest dumnezeesc lăcaș în frunte cu Arhieriei Bisericii noastre naționale de ambele confesiuni, fără de voie răsar înaintea ochilor mei sufletești câteva momente mari din trecutul vieții al mult cercatului nostru neam. Cu deosebire se desfac luminoase clipele acelea mărețe, când într-o vreme de grea cumpănă, când era vorba de existența sau neexistența neamului nostru pe aceste plaiuri, fiii cei mai buni ai poporului nostru, fără deosebire de confesiune și de stare socială, stau îngrijorați înaintea acestui sfânt altar, așteptând sfatul Celui Prea-Înalt, până când, răsunând cuvântul de mântuire prin rostul trimisului lui și recunoscându-se unii pe alții ca frați de același sânge, cu aceleași suferințe și cu aceleași aspirațiuni, își jurară credință vecinică unii altora, credință pecetluită cu sângele multora dintre dânșii.

Cu totul de altă natură, deși pornind din același complex de sentimente, este adunarea noastră de astăzi.

Ne-am întrunit, doamnelor și domnilor, ca să serbătorim împreună clipa aceea fericită, când, înainte de aceasta cu 50 de ani, părinții noștri, voind a asigura viitorul urmașilor lor, au pus temelie însoțirii închinată literaturii române și culturii poporului românesc.

O serbătoare de bucurie este aceasta, o serbătoare de pietate și de recunoștință, dar totodată un prilej de concentrare și de meditație, un moment de reculegere și de îmbărbătare pentru viitor.

Și unde s'ar fi putut ținea mai bine această serbare culturală românească, decât în orașelul acesta dela împreunarea Târnavelor, de unde au purces, timp de un veac și jumătate, atâtea raze de lumină în toate colțurile locuite de Români; unde au alergat atâtea generații de tineri, ca să-și stâmpere setea lor de știință, ajutați fiind în nizuințele lor de munificența unor mari Arhipăstori, doritori de înaintarea bisericii și neamului lor; unde a licărit de atâtea ori în nopțile lungi de iarnă candela răbdurii a cercetătorilor graiului și trecutului poporului nostru; unde a răsunit odinioară glasul marilor dascăli ai neamului nostru: al unui Samuil Micul, George Șincai și Petru Maior, al unui Timoteiu Cipariu și Simeon Bărnuz, de unde au pornit, plini de însuflețire, atâți apostoli devotați în toate ținuturile cu graiu românesc; unde s'au întrunit de atâtea ori în vremuri grele, căutând

sfat și îmbărbătare, aleșii neamului nostru, în tocmai ca albinele pe lângă matcă; unde într'un moment hotărâtor, pe care l-am amintit mai sus, a bătut inima întreg poporului nostru din această patrie și în pământul căruia zac osămintele atâtor iubiți ai noștri?

În adevăr, multe centre înfloritoare românești avem, din mila lui Dumnezeu, în această țară, dar din toate nici unul nu se poate potrivi cu Blajul, când e vorba de serbarea unui moment de însemnătate istorică, de împreunarea prezentului cu trecutul, de evocarea împrejurărilor de odinioară și de cumpănirea unor nouă îndrumări pentru viitor.

De aceea trebuie să fim deosebit de mulțumitori fraților din acest despărțământ, că n'au pregetat a ne chema la dânșii cu prilejul serbării semicentenare a însoțirii noastre culturale, făcându-ne astfel cu puțință a ne concentra din nou în inima ținutului ardelenesc, și privind atâtea lucruri, care ne amintesc trecutul, a ne întări sufletele, în tocmai cum Anteu din povestile cele vechi prindea putere, de câte ori venia în atingere cu pământul, care-i era mamă.

Bucuria noastră, când ne vedem adunați la un loc într'un număr așa de frumos în acest vechiu focalar al culturii române, purtați de același gând și de același dor, ar fi deplină, când locul acesta de onoare, din care îndrănesc a rosti aceste cuvinte, ar fi cuprins de acela, care a condus un șir întreg de ani destinele însoțirii noastre și pe care am avut nefericirea a-l perde cu câteva luni mai înainte.

Cu ce entuziasm ne-ar fi vorbit mult regretatul Iosif Sterca Șuluț, bătrânul cu inimă tânără, reales președinte al «Asociațiunii» în adunarea generală din anul trecut, ținută în Dej, de însuflețirea, cu care s'a întemeiat însoțirea noastră culturală, începând dela petiția celor 181 frunțași români, în frunte cu nemuritorii Arhieriei: Alexandru Șuluț, Andreiu baron de Șaguna și Ioan Alexi, adresată guvernului provincial ardelen în 10 Maiu 1860 și urmând cu conferența din Martie al anului următor, în care s'au urzit temeliele însoțirii atât de mult dorite! Cu câtă căldură ne-ar fi povestit despre adunarea de constituire ținută în Sibiu, în zilele de 23—26 Octomvrie v. 1861, în care s'au înscris primii membri ai nou-înființatei societăți și în care eruditul Timoteiu Cipariu, mulțumind în numele celor adunați marelui Arhieriu Andreiu Șaguna pentru ostenele depuse la înfăptuirea ei, a ținut acel scurt, dar măduvos discurs despre însemnătatea limbei materne, discurs, ale cărui cuvinte pare că sunt săpate în granit pentru toate timpurile! Cât de limpede și cu câtă vioiciune ne-ar fi desfășurat el schimbările, prin care a trecut însoțirea noastră în restimpul celor cincizeci de ani, de când există; cu câtă plasticitate ar fi fixat el momentele principale din viața ei, din care la cele mai multe avuse prilej a fi însuș părtaş: strălu-

cita adunare generală ținută în 1862 în Brașov, în ființa de față a ambilor Arhipăstori ai Bisericilor române surori și împreună cu o frumoasă expozițiune industrială și agricolă, cea dintâi la noi, Româniilor dincoace de Munți; însuflețite adunări dela Blaj, Hațeg și apoi din Alba-Iulia, din a. 1866, la care cei doi venerați Ierarhi ai Bisericii noastre stau din nou unul lângă altul, întocmai ca la Brașov, și întocmai cum avem fericirea a-i vedea astăzi pe vrednicii lor urmași; adunarea următoare din Cluj, în care se alege ca președinte fericitul baron Vasile Ladislau Pop și care fu onorată cu prezența comisariului plenipotent regesc pentru Ardeal, contele Emanuil Pechy, și a fericitului Arhieriu Ioan Vancea de Buteasa, pe atunci episcop în Gherla, iar ceva mai târziu Arhiepiscop și Metropolit în acest de Dumnezeu păzit orașel, care va vesti pururea marinositatea lui; cea din Șomcuta-mare din a. 1869, în care, la stăruințele consilierului aulic Iacob Bologa, se hotărî înființarea despărțământelor, menite să pună în legătură Asociația cu masele cele mari ale poporului; cea din Năsăud, din anul următor, în care 44 comune din districtul năsăudean se înscriu între membrii fondatori și pe viață ai Asociațiunii, încassându-se cu totul la această adunare suma de aproape 7000 fl.; a treia din Sibiu, ținută în 1881 sub presiunea eruditului canonic Timoteiu Cipariu și cu prilejul căreia se întocmi o nouă expozițiune, cu mult mai bogată și mai succasă ca cea din 1862; a doua adunare generală din Brașov, din a. 1883, în care s'a hotărît înființarea școalei civile de fete a «Asociațiunii», lucrare adusă la îndeplinire trei ani după aceea; a treia adunare ținută în Blaj, în a. 1895, în care, la cererea Guvernului țării, s'a hotărît schimbarea Statutelor «Asociațiunii», schimbare împreună cu părăsirea unui nume istoric scump, dar care în schimb a dat însoțirii noastre puțință a-și estinde binecuvântata sa lucrare asupra tuturor ținuturilor locuite de Români din patrie și în genere a dat regulilor ei fundamentale o formă mai corespunzătoare împrejurărilor; adunările din Lugoj, Beiuș, Mehadia, Oravița și Baia-mare, în care frații noștri din ținuturile de curând anexate la terenul de acțiune al «Asociației» au primit însoțirea noastră cu atâtea însuflețire; în sfârșit memorabila adunare din Sibiu de acum șase ani, condusă de însuși mult regretatul președinte Iosif Sterca Șuluț, cu prilejul căreia s'a inaugurat Muzeul istoric și etnografic al «Asociațiunii», inaugurare împreună cu o frumoasă expozițiune retrospectivă și etnografică!

Cu câtă competență ne-ar fi înfățișat mult regretatul bătrân munca desfășurată sub steagul Asociației noastre timp de 50 de ani, problemele urmărite în acest timp destul de îndelungat, sfaturile, lucrările și stăruințele comitetelor de pe vremuri, la

care însuși luase parte timp de peste 30 de ani, jertfele aduse de publicul nostru pe altarul acestei instituțiuni, succesele și decepțiunile, de care nu poate fi lipsită nici o întreprindere omenească!

În lipsa fie-iertatului președinte, a cărui trecere din viață, deși la limitele extreme date muritorilor pe acest pământ, am deplâns-o cu toții, voi încercă eu a scoate la iveală două-trei momente din viața de 50 de ani a instituțiunii noastre culturale, nu din autopsie, nu din intuiție proprie, nu din contactul direct al faptelor și al impresiunilor, ci mai mult pe temeiul însemnărilor reci și de multe ori defectuoase.

Două au fost, după a mea modestă părere, motivele de căpetenie, care au condus pe părinții noștri la înființarea acestei Asociațiuni: *dorul lor de lumină, de înaintare, și simțul lor de solidaritate națională.*

Rămăși înapoi în privința culturii față cu celelalte neamuri conlocuitoare, în urma împrejurărilor vietege din trecut, Româniilor din această țară nu doriau nimic mai ferbinte, ca delăturarea îngrăditurilor mesteșugite și nedrepte, care-i țineau departe de izvoarele luminei, desfacerea legăturilor năbușitoare, care le acopereau ochii minții, admiterea fiilor lor la învățătură și la tot felul de măiestrii, cu un cuvânt: mântuirea lor, nu numai de iobăgia corporală, ci mai vartos de cea spirituală.

Dorința aceasta ferbinte a moșilor și a strămoșilor noștri o vedem exprimată în toate plângerile și cererile adresate Domnitorilor și Statuturilor țării în cursul veacului al XVIII-lea și în partea primă a veacului al XIX-lea, începând dela cererile energicului și în veci neuitatului Arhieriu Ioan Inocențiu Micul, până la rugămintea episcopilor Vasile Moga și Ioan Leményi, înaintată Dietei ardelenene în a. 1842 «în cauza Românilor locuitori pe pământul crăiesc, numit și săsesc» și până la rezoluțiunile memorabile adunări de pe «Câmpul libertății» din 3/15 și 4/16 Maiu 1848.

Nizuințele înaintașilor noștri din restimpul acesta le-aș putea asemăna cu dorul de lumină al celui ce și-a perdut vederea, cu chinul celui însetat, care aude în apropiere murmurul unui izvor, la care însă nu poate ajunge, cu svârcolirile unei paseri închise în colivie, cu căutarea unei licăriri de lumină de planta, ce tânjește în întunec.

Și când bătă ciasul de mântuire, când iobăgia se desființă, când se introduseră rânduiele nouă și în țara aceasta, rânduiele, care nu mai făceau deosebire între om și om, ci-l lăsau pe fie-care să se ferească după vrea și puțință sa, cu câtă râvnă se îndreptară părinții noștri pe câmpul larg și bogat în roade al culturii, cu câtă sete începură ei a sorbi din izvorul oprit mai înainte, cu câtă bu-

curie salutară ei raza de lumină, ce se arătase în sfârșit și pentru dânșii!

Fiii foștilor iobagi alergau din toate părțile la învățătură, peste tot începură a se ridica școli mai mici și mai mari, de multe ori cu jertfe aproape supra-omenești, tiparele se puseră în mișcare, însemnând pe hârtie albă slovă românească, Biserica națională începă a se organiza din nou și în multe părți ale țării se înălțară din cenușă altare nouă, drept semn de mulțumire Celui A-tot-puternic pentru norocoasa schimbare a lucrurilor.

În timpul acesta de reculegere națională se ivi, sau, mai bine zis, se reluă ideea înființării unei societăți, care să aibă de scop cultivarea limbii, sprijinirea tinerei literaturi naționale și propagarea cunoștințelor folositoare în mijlocul poporului: a unui «Partenon român», a unor «serbători olimpice», unde tinerii să audă pe bătrâni vorbind românește, a unei însoțiri, care „din o contribuție, ce o ar hotărâ statutele”, ar înființa „un fond pentru formarea de bibliotecă română, muzeu român” și la care „literații noștri și mai ales cei începători, mai înainte de a-și da opurile sale pe mâna fiilor lui Guttenberg, le-ar așterne spre o revisiune literară”.

Ideea aceasta, reînviată de nou în această formă de venerabilul bătrân Ioan cavaler de Pușcariu, pe atunci pretorele cercului Veneția din Tara Oltului, află răsunet în toate părțile. Din mai multe locuri se auziră glasuri, cari sprijiniau din toate puterile propunerea corespondentului anonim „din Tara Oltului”, apărută în n-rul 12 din 24 Martie 1860 al foii „Telegraful Român”. Intre alții, profesorul blăjan, fericitul Ioan Russu, mai pe urmă canonic metropolitan, scria în aceeași foaie: „... N'am decât a aplauda și a consimți din inimă și a dori realizarea acestei idei; căci cine n'a simțit și nu simte până astăzi trebuința unei asemenea reuniuni pentru cunoștințele anticve și literare, unde capacitățile noastre cele mai alese și mai deprinse, având ocaziune a-și comunica ideile și cunoștințele sale, prin aceasta ar da o direcțiune mai salutară și mai avantajoasă literaturii noastre, — căci e prea cunoscut și constatat acel adevăr, că fiecare națiune, care s'a interesat de prosperarea și înaintarea literaturii sale, numai prin atari asociațiuni a putut ajunge la scopul dorit în sfera literaturii!... Având noi atari reuniuni, de care face pomenire corespondentele „Telegr. Rom.” „din Tara Oltului”, s'ar putea delătura multe pedeci, ce ni se ivesc chiar și în privința limbii și a scrierii; s'ar mijloci și statornici o uniformitate, și n'am orbeca și nu ne-am conduce fiește-care numai de principiile și convicțiunile individuale. — Din atari asociațiuni s'ar stărni și nutri în bărbații noștri și un spirit de emulare, de activitate și încurajare, și auctorii de produsele literare n'ar avea teamă, că opurile lor vor zăcea cu zeci de ani necheltuite și mâncate de pulbere. S'ar nevoi fiecare, zic, în sfera obiectelor sale, cu care s'a ocupat în viață, să iasă la lumină cu niscari produse pipăite și rumegate și date la lumină numai după ce au suferit cu rezultat bun proba acestei auctorități literare. Cu un cuvânt, literatura noastră ar avea astfel ocaziunea cea mai plăcută a înainta în produsele sale, în diverse ramuri de știință”.

Propunerea pretorelui Pușcariu fu așadar întâmpinată cu bucurie, cu deosebire din partea elementelor mai tinere din aceea vreme; cu toții simțeau trebuința unei însoțiri de felul celei proiectate, dela care așteptau atata bine pentru viitor.

Era întrebarea însă, cine să ia inițiativa pentru înfăptuirea ideii puse în mișcare, cine să aducă la îndepli-

nire aceea, ce se prefăcuse în dorința generală a părții mai luminate a Românilor ardeleni?

Privirile tuturor se îndreptară la Arhiepiscopul Bisericii naționale, la conducătorii naturali ai poporului nostru, cari nici când nu și-au părăsit în momente grele turma lor cuvântătoare și a căror chemare era și este tocmai apărarea intereselor mai înalte morale și intelectuale ale neamului.

Și cei trei nemuritori Arhiepiscopi, ale căror nume binecuvântate le-am amintit mai sus, înțelegând dorința generală, — dorință justificată și de schimbările politice, ce erau în perspectivă, — nu pregetară a se face interpreții ei. Ei își puseră numele în fruntea petiției din 10 Maiu 1860, acoperite de 181 iscălituri și adresate Locotenentei transilvane pentru permiterea unei „adunări consultatoare” spre scopul înființării unei reuniuni, „a cărei chemare să fie lățirea culturii populare și înaintarea literaturii cu puteri unite”.

Resultatul acestei petiții, după oare-care obiecțiuni și trăgănări din partea Guvernului provincial transilvan și după ce într'aceea împrejurările politice din Monarhie se schimbă în mod însemnat în urma diplomei împărătești din 20 Octomvrie 1860, fu concesiunea adunării de consultare, adunare ținută în zilele de 9—11 Martie v. 1861 în Sibiu sub presiunea marelui și în veci nemuritorului Arhiepiscop Andreiu Șaguna.

În această adunare se croi temelia, se fixară regulile fundamentale ale însoțirii atât de mult dorite și care, după împrejurările politice de atunci, avea să poarte numele: „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”.

Principiile și convingerile, din care au pornit antecesorii noștri, când au hotărât, acum 50 de ani și ceva, întemeierea acestei societăți, se pot vedea mai bine din memorabila cuvântare ținută cu acest prilej de marele Arhiepiscop Andreiu Șaguna. „Noi”, zice nemuritorul bărbat în acele momente însemnate, în care un viitor mai bun se părea că zimbește și pentru mult cercatul nostru neam, „simțim în noi o puțință de a ne perfecționa pe noi și pe ai noștri prin mijloacele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, ne-am hotărât a ne consolida într'o asociațiune bine organizată, care-și face sieși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sânul nației noastre”.

Iară mai jos urmează astfel: »Se poate, că cineva îmi va înfățișa starea cea strălucită a Romanilor vechi și monumentele cele strălucite ale măririi lor de care țara noastră este plină, și asemănându-o cu starea noastră de astăzi, carea e destul de deplorabilă, va gândi: de ce să întreprindem un lucru mai mare spre cultivarea națională, deoarece este posibil, că va veni un timp barbar, care lucrările noastre le va nimici și nația o va degrada la stare de sclăvie?... Așa este, căci nime nu poate trage la îndoială, că aceea, ce odată s'a întâmplat în lume, nu s'ar putea întâmpla mai de multe ori. Totuș eu într'acolo-mi dau părerea mea, că monumentele materiale ale unui period cult se pot nimici prin mâni barbare și o nație liberă se poate lipsi de libertate prin niște legi draconice; însă monumentele spirituale și moravurile cele morale, precum și valoarea lor rămân pentru toți timpii nerăsturnare, căci acestea sunt mai pre sus de orice putere silnică și fizică: de ele nu se poate atinge mâna barbarului; furul nu le poate fura; molliile nu le pot mânca. Fiind așa-dară problema noastră a înainta literatura, cultura, industria și agricultura națiunii noastre, adecă a înainta starea spirituală și materială a poporului nostru,

vrem a deștepta prin mijloace naționale facultățile, va să zică: cugetările cele senine și serioase în poporul nostru, ca să cunoască ființa și destinația sa și să o știe întrebuiță spre tot binele, precum și alte nații fac astăzi aceasta și precum este spiritul de civilizator al secolului nostru; darurile lui vor garantiza viitorul cel mai fericit al mult cercatei noastre națiuni și o vor feri de niște lovituri ucigătoare de religia și limba ei».

Am reprodus din nou cuvintele acestea ale marelui bărbat, citate de atâtea ori, căci nicăiri nu aflăm înfățișate mai evident ideile, pornirile și aspirațiunile, ce frământau neamul nostru acum 50 de ani și din care a isvorit, între altele, și Asociațiunea noastră jubilară.

Vulturul, ce fusese înlănțuit atâtea vreme, își întinsese aripile, în care simțea încă destulă putere, și se pregătea a-și lua zborul spre soare, spre sfere mai senine, pe care le doria cu atâtea sete, dar de care fusese ținut departe până acuma.

După desbateri serioase de trei zile, la care luară parte bărbați ca Ioan Bran de Leményi, Ioan Alduleanu, George Bariț, Ioan Pușcariu, Iacob Bologna, Dr. Ioan Raț, Ioan Codru, Nicolae Găetan, Ilie Măcelariu, Ioan Axente Severu, Ioan Hannia și alții, ideea, care planase până acum în aer ca o dorință, luă formă concretă. Noua instituțiune își avea conturile sale bine determinate. În graiul rece al paragrafilor menirea nou-urzitei însoțiri se normă astfel: «Scopul Asociațiunii e înaintarea literaturii române și cultura poporului român în deosebitele ramuri prin studiu, elaborarea și edarea de opuri, prin premii și stipendii pentru diferitele specialități de știință și arte și alte asemenea». Mijloacele materiale ale ei aveau să se compună din taxele anuale ale membrilor și din darurile, ce se sperau din partea binefăcătorilor. Ca membru putea să fie orice persoană privată sau morală, dacă plătia taxa anuală de 5 fl. sau dacă depunea odată pentru totdeauna un capital, care să producă această sumă ca interese. Sediul cancelariei Asociațiunii avea să fie Sibiu.

Primind, în 6 Septemvrie 1861, proiectul acesta de statute, cu o singură modificare, aprobarea Maiestății Sale, a bunului nostru Monarh, marele episcop Andreiu Șaguna, căruia i se împărtășise rezoluțiunea împărătească, se și grăbi a chema adunarea de inaugurare și constituire a noiei însoțiri pe ziua de 23 Octomvrie v. al aceluiaș an.

Ne putem închipui, cu câtă bucurie și cu câtă însuflețire s'a ținut această memorabilă adunare, care a durat cu totul 4 zile și la începutul căreia marele Arhiepiscop a rostit următoarele cuvinte, isvorite din adâncul inimei sale: «Iată, domnilor, a sosit ziua cea dorită pentru înființarea unei Asociațiuni, carea să aibă de problemă «literatura română și cultura poporului român!...» Mărturisesc sincer convingerea mea, că eu problema Asociațiunii noastre o caracterizez pre cât de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi în întreaga noastră națiune din toate părțile, unde se află ea, pe atâtea și de serioasă și grea, pentru că cere o perseverență de fer și un sacrificiu din inimă».

Și a terminat cu des repetata, dar în veci frumoasa și mișcătoarea metaforă: «Masa dulce și maicii noastre este pregătită pentru oaspeți mulți; maica noastră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte se îmbracă în haină de nuntă și pofteste la masă pre toți fiii săi, ca să strălucescă și ea în casa și cu casa sa și să înnoiască pre fiii săi, precum se înnoiesc tinerețele vulturului!».

Și chemarea marelui Arhiepiscop nu rămase zadarnică. La această adunare se înscriseră 212 membri, între cari 9 fundatori, încassându-se cu totul suma de 7028 fl. 40 cr. și 2 galbeni. Prima temelie materială a noiei însoțiri, pe care Timoteiu Cipariu în clasică sa vorbire o numește «un razim naționalității române», o puseră cei doi Arhiepiscopi, contribuind Alexandru Sterca Șuluț, care se afla în călătorie, suma de 2000 fl., iar Episcopul Andreiu Șaguna 1050 fl. Intre membri aflăm aproape pe toți fruntașii români din Ardeal din acea vreme, fără deosebire de confesiune și de poziție socială: preoți și mireni, funcționari și profesori, proprietari și neguțători. Până și alumnii din seminarul metropolitan din Blaj contribuie cu suma de 43 fl. 40 cr.

Dar nu numai în Ardeal fu întâmpinată tânăra însoțire culturală cu însuflețire, ci înactivarea ei fu salutată cu bucurie și în celelalte ținuturi locuite de Români. Nobilul Andreiu Mocioni de Foen felicită pe cei adunați, trimițând suma de 200 fl. Marele binefăcător Emanuil Gozdu, pe atunci comite suprem al comitatului Carașului, trimite de asemenea salutările sale, promițând, că va intra în șirul membrilor fundatori și va stăru pentru înaintarea tinerei instituțiuni. Tot cu aceeași însuflețire salutară nouă însoțire vrednicul Eudoxiu Hurmuzachi din Bucovina și mult meritatul Ioan Maiorescu din Tara Românească, care se anunță ca membru pe sine și pe fiul său.

Astfel trebuie să dăm toată dreptatea nemuritorului Timoteiu Cipariu, când în discursul său de deschidere dela adunarea generală din Sibiu, din anul 1881, zice: »Asociațiunea a fost înființată prin zelul, stăruința și patriotismul general al tuturor bărbaților de inimă și devotament».

Tot cu asemenea armonie se făcu și constituirea tinerei însoțiri, alegându-se președinte Episcopul Andreiu Șaguna, care avuse partea leului la întemeierea ei, ca vice-președinte eruditul Timoteiu Cipariu, al cărui clasic discurs electrizase pe cei adunați, ca prim-secretar mult meritatul George Bariț, care, cu hărnicia-i caracteristică, nu întârziă a desfășura un program întreg de acțiune pentru societatea nou-inființată, de casier neguțătorul sibiian Antoniu Bechnitz, de controlor Ioan Pinciu, proprietar în Rășinari, ca arhivar și bibliotecar Visarion Roman, învățător și redactor tot din Rășinari, iară ca membri în comitet: Ilie Măcelariu, Ioan Axente Severu, canonicul Constantin Papfalvi, consilierul financiar Petru Manu, protopopul și profesorul seminarial Ioan Hannia, care, resignând în cursul ședinții, fu înlocuit cu consilierul școlar D-rul Pavel Vasici, preotul din Rășinari Sava Popovici-Barcianu, protopopul brașovean Ioan Popasu, protosințelul Nicolae Popea, consilierul Iacob Bologna, directorul gimnazial Gavriil Munteanu din Brașov, profesorul Ioan Antonelli din Blaj și avocatul sibiian Dr. Ioan Nemeș.

Așa căpătă ființă și-și putu începe binecuvântata sa activitate Asociațiunea noastră jubilară: prin însuflețirea și colaborarea tuturor Românilor de inimă din aceea vreme, prin armonia sufletelor, prin unitatea voințelor, — dovadă și pildă pentru toate timpurile, că lucrurile mari se pot face numai prin bună înțelegere frățească, prin încredere reciprocă, prin purcedere solidară, și că atunci, când e vorba de interesele superioare ale neamului, ori ce ziduri despărțitoare trebuie să cadă, orice ambiții și jicniri personale, întemeiate sau închipuite, trebuie să dispară, orice interes personal sau de clică trebuie dat la o parte, ca astfel un singur punct luminător să ținutiască toate privirile și sufletele: binele

și înaintarea neamului, din care facem parte!

Am stăruit ceva mai mult asupra rodului cum s'a întemeiat Asociația noastră, de oarece acest moment din viața ei este tot așa de însemnat, ca și ziua nașterii pentru un individ și de oarece tocmai pentru serbarea acestui moment ne-am adunat cu toții astăzi aici.

Ar urmă acum să povestesc, cum s'au început și cum au urmat timp de 5 decenii lucrările însoțirii noastre: cum conducătorii ei, văzând lipsa cea mare de intelectuali, lipsă simțită cu deosebire în deceniul 1860—1870, când viața publică oferă și Românilor atâtea cariere, — ajutară un număr însemnat de tineri să urmeze și să termine cursurile secundare și superioare; cum, ceva mai târziu, convingându-se de necesitatea formării unei clase mijlocii la poporul nostru, sprijiniră un număr tot așa de mare de ucenici și de calfe, așezați la diferite meserii, precum și câțiva tineri, cari urmau școlile de comerț; cum ajutară în diferite rânduri mai multe școli lipsite de mijloace; cum, voind să îndeplinească scopurile literare ale «Asociației», premiară și publicară câte-va lucrări literare și de știință, și totodată, începând din a. 1868, editară foaia «Transilvania», care, cu deosebire sub neobosita și stăruitoare conducere a mult meritatului George Bariț, dete la iveală un material istoric prețios; cum, spre acelaș scop, după câte-va încercări zadarnice, se organiză în a. 1900 secțiunile științifice și literare, menite să dea mână de ajutor Comitetului central în destinațiile de specialitate și în genere să urmărească și să sprijinească mișcarea noastră literară, contribuind în acelaș timp la popularizarea științelor; cum, având în vedere chemarea însemnată a femeii în societate, Asociația noastră înființă în a. 1886 cu mari jertfe materiale școala civilă de fete din Sibiu, școală menită să dea copilelor noastre o creștere solidă românească și care în timpul de 25 de ani, de când există, și-a și îndeplinit în chipul cel mai strălucit menirea sa; cum, pentru adunarea și păstrarea amintirilor istorice ale neamului nostru, precum și pentru cunoașterea felului de viață și a aplecărilor artistice ale poporului nostru, s'a creat în anii din urmă un Muzeu istoric și etnografic, adăpostit într'un edificiu propriu, muzeu, care și până acum cuprinde destule lucruri vrednice de văzut și care sperăm, că se va desvoltă și mai mult în viitor; cum, încetul cu încetul, s'au format, cu deosebire prin daruri dela societăți și dela particulari, o modestă bibliotecă, care stă la dispoziția publicului și care de prezent numără peste 6000 opuri în 7600 volume, 6600 broșuri și 27 hărți; cum pentru desvoltarea spiritului de asociație la poporul nostru și pentru înaintarea agriculturii, industriei și artei s'au întocmit câte-va expoziții mai mari și mai mici, dintre care cele mai însemnate au fost cele din anii 1862, 1881 și 1905; cum, pentru luminarea publicului nostru dela orașe și dela sate, s'a ținut un număr însemnat de conferențe și prelegeri populare; cum, în deosebi pentru luminarea sătenilor noștri, s'a dat la iveală o colecție anumită de cărțicele, iar pe seama tinerimei a început a se publica acum mai pe urmă o modestă «Bibliotecă a tineretului»; cum la inițiativa Asociației noastre a început a se forma, cu deosebire în timpul din urmă un număr oare-care de însoțiri economice și culturale, cum s'au făcut și se fac încercări a deprinde cu cetitul și cu scrisul pe cei neștiutori de carte; cum în sfârșit Asociația noastră a căutat să-și îndeplinească menirea sa pe diferite căi, în consonanță cu statutele sale, în timpul celor 50 de ani de când viază,

sub conducerea neuitaților președinți: Andreiu Șaguna și Vasile Ladislau Pop, Iacob Bologa și Timoteiu Cipariu, George Bariț, Dr. Alexandru Mocsonyi și Iosif Sterca Șuluț, precum și a venerabilului președinte capitular Ioan Micu Moldovan, pe care ne simțim fericiți, că-l putem saluta în mijlocul nostru, «întreg, cinstit, sănătos», — și a tovarășilor lor de muncă, trecuți în hotarele vecinicii, sau aflători în viață.

A tracta însă mai pe larg lucrurile acestea, ar trece peste cadrele unei festivități ca cea de astăzi și ar obosi de bună seamă paciența D-Voastre, și așa, poate, prea obosită.

Un singur punct din activitatea semi-centenară a însoțirii noastre îmi voi lua libertatea a-l atinge ceva mai cu din adinsul, anume, crearea și desvoltarea despărțămintelor ei.

Instituite în a. 1869, despărțămintele erau chemate să țină legătura între conducerea Asociației și între masele cele mari ale poporului, ținând viu interesul publicului nostru și mai vătos al celui dela țară față cu scopurile însoțirii noastre și în deosebi înlesnind realizarea problemelor ei prin înființarea de biblioteci populare, prin ținerea de prelegeri pentru popor, mai cu seamă din domeniul agriculturii, industriei și comerțului, prin procurarea de mașini agricole și explicarea întrebunțării lor, prin înființarea grădinilor școlare și a altor economii de model, prin îndemnarea poporului de a îmbrățișa meseriile și negoțul, precum și a înființa însoțiri economice și culturale; în fine prin combaterea alcoolismului, prin răspândirea cunoștințelor igienice și a altor cunoștințe folositoare.

La început, deși înființate, multe din ele abia vegetau, mărginindu-se a încasa taxele dela membri și a ține din când în când câte o adunare cercuală.

Abia după noua arondare din a. 1888 și mai cu seamă după noua organizare din 1898 începură despărțămintele a-și împlini în adevăr misiunea lor. Astăzi, constat cu cea mai mare mulțămire sufletească, ele sunt factorii cei mai însemnați ai Asociației noastre la îndeplinirea lucrării ei mântuitoare pentru luminarea poporului și pentru povățuirea lui în toate cele bune și folositoare; ele sunt rădăcinile, care dau pomului însoțirii noastre hrana trebuincioasă și totodată ramurile pline de viață, prin care își împarte ea roadele sale din ce în ce mai bogate în mijlocul poporului nostru. În cele mai multe din ele, — care au început a pătrunde până la periferiile ținuturilor locuite de Români în această țară, chiar și în Maramurașul depărtat, — se observă în timpul din urmă o adevărată emulație de a face însoțirea noastră cât mai folositoare pentru neamul din care facem parte, și nu găsesc cuvinte de ajuns a lauda zelul conducătorilor lor, pătrunși așa de adânc de chemarea ce le e încredințată.

Afle-și mulțămirea acești campioni ai culturii noastre naționale în conștiința, că și-au împlinit și-și împlinesc o datorie sfântă față de frații lor de acelaș sânge, și în încredințarea, că semințele aruncate prin silința lor nu se vor perde în zadar, ci vor produce rod însutit și înmiit!

Se pot afla oameni, cari să nu fie pe deplin mulțămiiți cu lucrările îndeplinite de Asociația noastră în timpul de o jumătate de veac, de când viază, — lucrări, pe care mi-am permis a le schița în liniamente generale, — și cărora să li se pară prea mare diferența între cele plănuite la plămădirea însoțirii noastre și între rezultatele obținute. Unora ca acestora le aduc aminte, că întreprinderile omenești sunt supuse la diferite împrejurări, care pot promova sau

împedeca lucrările acestor întreprinderi și că împrejurările, sub care s'a desvoltat Asociația noastră, n'au fost totdeauna din cele mai favorabile.

Alții iarăși se vor întreba cu mirare, cum oare o societate culturală a unui popor de peste 3 milioane, după o viață de o jumătate de veac a ajuns la rezultate așa de modeste materiale, având, împreună cu fundațiunile ce le administrează o avere de abia un milion de coroane, pe când societăți mai tinere ale popoarelor conlocuitoare din această țară posed averi cu mult mai însemnate?

Unii ca aceștia n'ar trebui să uite mai întâiu de relațiile materiale nefavorabile, în care a trăit poporul nostru în trecut, și apoi de jertfele deosebit de mari, pe care le-a adus și le aduce acest popor pentru susținerea instituțiilor sale morale și culturale. Cine-și dă seamă de greutățile, cu care se luptă poporul nostru, ca să-și poată susține cele vre-o trei mii de școli și și mai multe biserici, pe lângă purtarea greutăților Statului, ale comitatelor și comunelor, nu se va mira, că n'a putut face mai mult pentru reuniunile sale, al căror număr se urcă de prezent la câte-va sute. Dimpotrivă va trebui să ajungă la convingerea, că neamul nostru a făcut și face, în raport custarea sa materială, extraordinar de mult pentru păstrarea și desvoltarea bunurilor sale sufletești, arătându-se astfel ca un popor capabil de cultură, și că s'ar face vinovați de o mare greșală, de o crimă chiar în contra umanității și a progresului aceia, cari, din ori și ce considerațiuni, ar căuta să-l împedecă în nizuințele lui culturale. Totodată, judecând progresele, pe care le-a făcut poporul nostru în ultimii 50 de ani, cu toate greutățile, ce a avut a le întâmpina, va trebui să constate, că Românul nici nu poate fi oprit în drumul său spre propășire, de oare-ce el are într'ânsul puterea picăturii de apă, care sfărâmă stâncile: *»non vi, sed saepe cadendo«*.

Și la aceste progrese ale poporului nostru din ultima jumătate de veac Asociația noastră de bună seamă încă a contribuit cu ceva.

Să binecuvântăm deci amintirea acelor bărbați cu suflet mare, cari au întemeiat acum 50 de ani această măreață instituție culturală, iar moștenirea lor să o păstrăm cu sfințenie, să o înmulțim, să o facem tot mai folositoare neamului, ai căruia fii ne numim!

Și acum, după ce am aruncat o privire asupra trecutului de o jumătate de veac al însoțirii noastre, să ne cugetăm o clipă și la viitor.

Ce drum să urmeze Asociația noastră de aici înainte? — cred, că este întrebarea, ce i se impune orișicărui dintre noi în această clipă.

La această întrebare nu pot răspunde altceva, decât: calea ce a urmat-o până acum, care este în conglăsuire cu dorințele fericiților ei întemeietori și care s'a afirmat, că este cea dreaptă.

Vom cultivă deci înainte de toate graiul național: acel »tesaur, născut cu noi dela țitele maicei noastre, dulce ca sărutările măicuțelor, când ne aplecau la sânul lor; tesaur mai scump decât viața; tesaur, care, de l-am fi pierdut, de l-am perde, de vom suferi vre-odată, ca cineva cu puterea, au cu înșelăciunea, au cu momele să ni-l răpească din mâinile noastre, atunci mai bine, mai bine să ne înghită pământul de vii, să ne adunăm la părinții noștri cu acea mângăiere, că nu am trădat cea mai scumpă ereditate, fără de care nu am fi demni de a ne mai numi fiii lor». Il vom cultiva, nu în înțelesul de a plămădi o limbă nouă, sau a reinvia forme vechi, ceace s'a dovedit a fi o greșală, ci cercetând

comorile aflătoare în popor, adăpându-ne din isvorul dătător de viață, din care a gustat un Alexandru, un Eminescu, un Alexandru Odobescu și un Ion Creangă, și din care s'a inspirat și se inspiră un George Coșbuc și ceilalți aleși ai noștri, aflători în viață.

Vom grăi ori și unde și față cu ori și cine cu mândrie acest graiu, care s'a arătat destoinic a exprima orice cugetare cât de înaltă, orice simțire cât de profundă. Il vom iubi din toată inima, îl vom păzi ca lumina ochilor și-l vom apăra chiar și cu prețul sângelui nostru, toți fără deosebire: bărbați și femei, tineri și bătrâni. Vom prețui ori și ce limbă, mai vătos ale concetățenilor noștri, dar vom vorbi mai bucuros pe a noastră: *limba românească*.

Vom cerceta trecutul poporului nostru, cultivând istoria națională și adunând cu pietate ori și ce urmă, ce ne amintește acest trecut. Poporul nostru din această țară poate nu este în stare a arăta în trecutul său pagini așa strălucite ca alte neamuri. E și ușor de înțeles, de oarece trecutul său a fost mai mult o suferință îndelungată, din care ieșea strălucirea altora. Cu toate acestea și în istoria neamului nostru vom afla câteva figuri mari și vrednice de toată cinstea, care vor putea servi ori și când ca pilde urmașilor; din paginile, de multe ori mohorâte, ale ei vom desprinde învățătura, că neamul nostru nu se pierde așa de ușor, deoarece a fost oțelit în trecutul său aproape bimilenar de focul, aproape neîntrerupt, al încercărilor și al suferințelor.

Vom căuta mai departe să cunoaștem cu de-amăruntul pământul pe care locuim, cu frumusețile și bogățiile sale, pământul, în care odihnesc osâmintele moșilor și strămoșilor noștri și în sânul căruia vom odihni și noi odată, încredințați fiind, că, cu cât îl vom cunoaște mai bine, cu atât îl vom iubi mai mult.

Vom căuta înainte de toate să cunoaștem poporul din care facem parte, cu toate însușirile și particularitățile lui: cu graiul și obiceiurile lui, cu credințele și superstițiile lui, cu portul și cu felul de viață al lui, cu cântecele și jocurile, cu lucrările lui artistice, care atrag tot mai mult atențiunea pricepătorilor și care ne pot servi în adevăr de fală.

Cunoscându-l, sau mai bine zis, cunoscându-ne, vom căuta să cultivăm și să perfecționăm părțile bune, iară pe cele rele să le delăturăm, într'u cât ne va fi cu putință.

Ne vom îndrepta în deosebi cu dragoste privirile la poporul nostru dela țară, care formează puterea neamului nostru și care s'a arătat și până acum ca un pământ primitiv și roditor, căutând să-l luminăm cu toate mijloacele culturii moderne, să-i desvoltăm încrederea în puterile proprii și astfel să facem dintr'ânsul un popor conștiu și tot mai folositor șieși și țării, pe care o iubeste cu atâtă căldură.

La această muncă, ce ne așteaptă de aici înainte, chem toate elementele luminate ale neamului nostru din patrie, fără deosebire de sex și de etate. Să ne înrolăm cu toții, cu inimă curată și cu suflet plin de însuflețire, sub steagul acestei însoțiri, care poartă deviza: *»înaintarea literaturii române și cultura poporului român«*; să căutăm a ne face fiecare partea din aceea ce suntem datorii neamului, din sânul căruia am eșit; să urmăim cu credință exemplul fericiților noștri înaintași, și atunci putem privi fără teamă în viitor!

Și acum, sub scutul Celui Prea-Înalt, în al cărui sfințit lăcaș ne aflăm și care a venit de atâtea ori în vremuri grele în ajutorul moșilor și strămoșilor noștri, să trecem într'a doua jumătate de veac a însoțirii noastre.

Cu binecuvântarea Înalt Prea Sfințitorilor și Prea Sfințitorilor Arhieriei, cari au binevoit a onora cu prezența lor întrunirea noastră, declar adunarea generală jubilară deschisă!

Serbările dela Blaj.

— Raport special. —

Sibiu, 30 August n.

Au fost croite în stil mare din capul locului serbările noastre culturale din Blaj, aranjate din prilejul împlinirii primului semicentener dela înființarea „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român”, — opera măreață a nemuritorului Șaguna și a celorlalți bărbați mari din zilele sale, — dar dimensiunile pe cari le-au luat ele în fapt, au trecut cu mult peste aceste planuri și chiar peste toate așteptările celor incredulați cu aranjarea lor. S'a așteptat și a fost dorită multă lume românească la aceste serbări; și au și venit mulți, foarte mulți români la Blaj; dar totuși parecă prea puțin eram pentru referințele modeste ale unui mic orașel, abia acum pornit pe calea dezvoltării.

Am fost atât de mulți în Blaj, încât nici nu am ajuns să ne vedem toți unii pe alții și se ne strângem mâinile! Natural deci, că au trebuit să se ivească și supărări și nemulțămiri, mai mici și mai mari, mai mult ori mai puțin motivate, — dar aduse la cunoștința zelosului și neobositului comitet aranjator din localitate, ele au fost după puțină delatatură, ori apoi ceice le-au îndurat, le-au dat cu totul uitării și le-au lăsat în valurile puternice înșufletiri naționale românești, pe care au văzut-o desfășurându-se în fața ochilor lor.

Căci a fost măreață și sguuitoare această manifestare a dragostei față de graiul românesc, față de cultura națională română!..

Splendoarea cea adevărată a sărbătorilor a format-o însă negreșit participarea la ele a tuturor Arhieriei români din patrie, — un eveniment epocal în viața noastră publică, pentru că de când mirenii s'au despărțit în cele politice de Arhieriei lor, pe acești din urmă nu i-am prea văzut în fruntea mișcărilor noastre, — cel puțin nu pe toți deodată și împreună, ca de data aceasta.

Și acesta e momentul cel mai însemnat al sărbătorilor. Cel ce a văzut rara însuflețire a miilor de oameni (după unii au fost de față la sărbători 20.000, inteligență și popor) totdeauna când vedeau pe înalții prelați; cel ce a auzit aclamările sgomotoase, aplauzele nefârșite, aduse din partea mulțimii, Arhieriei români, totdeauna când i se dădea ocaziunea: s'a putut convinge, că poporul nostru, inteligență și oameni de rând, să simte nespuse de feroc, mângâiat și întărit sufletește, când vede în fruntea sa pe capii bisericii sale românești, și că poporul român dorește să fie Arhieriei săi totdeauna în fruntea mișcărilor sale, fie ele de ori ce natură!

O dorință foarte justă, a cărei împlinire însă nu dela Arhieriei români depinde, — pentru că cum am spus, în cele politice nu Arhieriei români au păzesc pe mirenii, — ci după firma noastră convingere și credință, dela aceia, cari ar avea datorința să facă posibilă participarea Arhieriei lor la toate mișcărilor noastre publice!..

Premiând acestea, vom cerca acum să ne revocăm în memorie toate cele văzute și auzite în Blaj, pentru a pune pe hârtie cel puțin o parte din ele, ca să și poată face și cetitorii, cari n'au participat la ele, măcar o idee cât de palidă despre măreția sărbătorilor, cari au avut loc în acest istoric orașel al Ardealului.

Plecarea din Sibiu.

Cu toate că începuse să plouă de binele, inteligența română din loc s'a adunat Duminecă după amiază (27 August n.) în număr foarte frumos la gară, pentru a pleca cu trenul dela Sibiu la Blaj. Încă la orele 4 d. a. se făc în sala de așteptare Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan Meșianu, încunjurat de o suită număroasă și aleasă, apoi domnul Andreiu Bârseanu, viceprezidentul „Asociației”, cu membrii comitetului central al acestui înalt așezământ cultural românesc, și alți număroși intelectuali, domni și dame, din Sibiu și împrejurime. Când ne-am urcat în tren, am umplut toate vagoanele și toate coridoarele, atât de mulți eram. Cu noi deodată au plecat spre Blaj și frații din România, cari și-au făcut intrarea în țara noastră la Turnul-roșu, și cari tocmai atunci sosiseră cu trenul la Sibiu. Era o îmbulzeală enormă pe tren și graiu aproape exclusiv — românesc.

La Copșa-mică am luat trenul, se tocmai sosise dela Brașov, udați însă cum

se cade, pentru că chiar în momentul schimbării trenului se descopere o ploaie puternică asupra noastră. În trenul nou în-deseala și mai mare. Om lângă om. Ca norocul, că drumul nu e lung. Câteva minute, și suntem în Blaj. A trebuit însă să așteptăm puțin în Micoșasa, unde trenul care venea dela Budapesta, a sosit cu o mică întârziere. Astfel am sosit și noi cu o mică întârziere la Blaj.

Primirea în Blaj.

Erau orele 7 când trenul s'a oprit la stația dela Küküllőszeg. Ne dăm jos. În fața noastră o mulțime mare de Români, cari ca dintr'un singur glas rostesc puternic „Să trăiască” în momentul în care Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan să dă jos din tren, — singur, neajutorat de nimeni.

Se dă orele 7 din tren și de toți veneratul viceprezident al „Asociației”, domnul Andreiu Bârseanu, iar Reverendisimul domn canonic din Blaj, Dr. Izidor Marcu, într'o cuvântare frumoasă, salută pe Excelența Sa, Mitropolitul Meșianu, și comitetul central al „Asociației”, de bună sosire pe pământul Blajului, unde s'a aprins mai întâi făclia culturii naționale românești.

Respunde frumos și cu glas limpede Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, cu o scurtă dar cuprinzătoare vorbire, care încă zăște inimile. E des întrerupt și la urmă aclamat cu frenesie.

Înaltpreasfinția Sa e dus apoi, în sunetul clopotelor, cu trăsura mitropolitană la curtea Înaltpreasfințitului domn Arhiepiscop și Mitropolit al Blajului Dr. Victor Mihalyi de Apșa, unde au fost încastrăți toți arhieriei români. Orașelul Blaj e frumos iluminat. Mai ales piața cea mare și istorică, împreună cu impunătoarea catedrală.

Preasfinții noștri Episcopi, I. I. Papp din Arad, și Dr. Miron E. Cristea din Caransebeș, sosiseră cu jumătate de oră mai curând, cu trenul dela Budapesta, și au fost primiți la gară de aceeași mulțime de oameni și cu aceeași dragoste românească, ca și Excelența Sa, Mitropolitul Meșianu.

Vorbirea de binevenire le-a rostit-o tot domnul canonic Dr. Izidor Marcu, iar răspunsul l'a dat P. S. Sa, Episcopul Papp al Aradului, care cu cuvintele sale alese și bine precisate a provocat niște ovații foarte frumoase. (Vom da vorbirea în-treagă. Red.)

Preasfinția Sa, Episcopul Dr. Demetriu Radu, a sosit la Blaj seara la 9, cu trenul dela Oradea mare, iar P. S. Sa Episcopul Dr. Hossu al Lugojului, venise cu automobilul, însoțit de domni de Mocoșny. Preasfințiile lor, aflându-se acasă în Blaj, nu au fost primiți în mod solemn, ca Arhieriei bisericii noastre gr. ort. române.

S'a făcut apoi încuartirarea oaspeților, cu mare greutate și cu multe pedici, și s'a ținut obișnuita sară de cunoștință. Publicul a fost împărțit în mai multe locuri publice. În pavilionul din curtea gimnaziului s'a ținut proba generală a „Măstărilor Argeșului”, celebra operă a maestrului compozitor Iacob Mureșianu, profesor în Blaj, care a fost dată apoi eri, Marți seara, cu succes extraordinar. A ascultat multă lume proba generală și a aplaudat mult corurile și pe soliști. Proba s'a terminat la orele 12 din noapte.

Ziua întâi.

Luni dimineața lumea încă înainte de orele 7 începe a se aduna în piața mare din fața catedralei din Blaj. E multă inteligență și e mult popor, de prin comunele apropiate. Piața e aproape plină. Se trage cordon și se deschide o cale largă, pe care au să vină Arhieriei la biserică. Terasa cea mare a catedralei e îndesată de lume, care așteaptă să se deschidă ușa bisericii pentru a-și face intrarea în ea. Intrarea se face cu bilete, împărțite în număr restrâns, pentru a se evita vre-o aglomerație prea mare.

La orele 7 și treisferturi Arhieriei își fac apariția, vin spre biserică, dela reședința mitropolitană. În frunte Înaltpreasfinția Sa, Mitropolitul Meșianu, apoi P. S. Sa, Episcopul Dr. Radu cu P. S. Sa, Episcopul Papp, și P. S. Sa, Episcopul Dr. Hossu cu P. S. Sa, Episcopul Dr. Cristea. Poporul îi aclamează în mod sgomotos, iar Arhieriei, cari impun și prin frumoasele lor talare roșii, împart mereu binecuvântare ou preasfințitelor lor drepte mulțimei înduioșate până la lacrimi de frumuseța acestor vedenii extraordinare de covârșitoare.

Între sgomotoase aclamări își fac Arhieriei intrarea în biserică, împreună cu ocașalul lume, care a putut începe în destul de încăpătorul locaș sfânt al Domnului. În scurt timp sosește apoi și I. P. S. Sa, Mitropolitul Dr. Mihalyi, adus în trăsura cu patru cai, și în mijlocul unor urale sgomotoase intră și el în biserică. E așteptat la ușă de domnul preposit I.

M. Moldovan, de domni canonici Iosif Hossu, Gavril Pop, Ullăcan, Muntean, Dr. Vasile Suciu, de directorul gimnazial Dr. Chețianu și de doi diaconi, toți îmbrăcați în ornate. Înaltpreasfinția Sa primește mantaua și oară arhierescă și înaintează spre altar. După investimântarea solemnă se începe sfânta liturgie, celebrată de I. P. S. Sa, cu asistența celor numiți.

După sfânta evanghelie I. P. S. Sa urocă tronul arhieresc și de acolo rostește o frumoasă predică, despre însemnătatea zilei, atât ca praznic bisericesc: Adormirea Preacuratei fecioare Maria, cât și ca praznic cultural românesc.

A cântat la liturgie frumos și cu precizie corul mixt, condus de maestrul Iacob Mureșianu. Mai ales priceasna a fost o prestațiune rară artistică.

La orele 10 și un sfert sfânta liturgie e terminată. Publicul însă, împreună cu Arhieriei, rămâne în biserică, pentru a asista la deschiderea solemnă a adunării generale jubilară a „Asociației”.

E o căldură de nesuferit, dar nime nu-și părăsește locul. Arhieriei, cari sub cursul sfintei liturgii au stat în scaunele canonice (Excelența Sa, Mitropolitul Ioan în scaunul mitropolitan) din strana din dreapta, își fac acum toți intrarea în altar, iar în fața altarului se pun mese și scaune pentru a se putea începe

ședința primă.

Sunt orele 10 și jumătate. Arhieriei es din altar pentru a-și ocupa locurile la masa presidială. Mulțimea din biserică le face ovații sgomotoase. La masă ocupă loc viceprezidentul „Asociației”, domnul Andreiu Bârseanu, având la dreapta sa pe Excelența Sa, Mitropolitul Meșianu, și la stânga pe Excelența Sa, Mitropolitul Dr. Mihalyi, apoi iarși la dreapta pe Episcopii Dr. Radu și Dr. Cristea, iar la stânga pe Episcopii I. I. Papp și Dr. Hossu. Tot la masa presidială ocupă loc și membrii din comitetul central și secretarii „Asociației”.

E de față și comitele suprem al comitatului Alba-inferioară, domnul Szász József, însoțit de alți patru funcționari înalți ai comitatului. E reprezentantul oficial al înaltului guvern ungar. E prezent și Excelența Sa, generalul de divizie în retragere Șandru, și alți domni ofițeri.

Domnul Bârseanu să scoală acum pentru a-și rosti vorbirea de deschidere a adunării generale jubilară a „Asociației”, dar la dorința insistentă a publicului din biserică urocă amvonul, pentru a putea fi văzut de toți, și de acolo a vorbit, frumos, și cu putere de convingere, întocmai cum odinioară tot dela acel loc a vorbit și marele Bărnuțiu. Vorbirea de deschidere, — pe care o dăm în întregime în numărul de astăzi al ziarului nostru, la loc de frunte, — a fost întreruptă de multorii de sgomotoase aplauze și aprobări ale ascultătorilor, mai ales părțile referitoare la Arhierie, apoi la datorințele ce le avem de a ne cultiva limba.

Cum stătea în picioare pe amvon, cu fața spre altar și Arhieriei, razele de soare, cari străbăteau prin ferestrele catedralei, luminau frumos fruntea și de altoam luminată a acestui înțelept bărbat al neamului nostru, iar lumea asculta cu o rară evlavie vorbele sale dulci și înțelepte, întocmai cum o altă lume românească, asculta la altă ocaziune îndepărtată, vorbele altui înțelept, rostite tot în catedrala Blajului.

Și precum înțeleptul de atunci, și-a terminat vorbirea lungă cu apelul adresat întregii române, să nu se depărteze de popor, — „țineți cu poporul toți”, — așa și cuvântarea dlui Bârseanu s'a terminat cu îndemnul, de a ne îndrepta privirile toți și totdeauna spre poporul dela sate, căci el este țaria și viața noastră!

Vorbirea dlui Bârseanu e acoperită de sgomotoase aclamări, iar prelații români felicită pe rând pe distinsul orator.

La acum cuvântul I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Victor Mihalyi, și după o motivare frumoasă și bine simțită propune, ca adunarea generală jubilară a Asociației să hotărască trimiterea unei telegramme omagiale la adresa Majestății Sale, Impăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I, care a dat intrupare „Asociației”, prin aprobarea prealaltă a statutelor ei, întâmplată înainte cu 50 de ani.

Între aplauze generale propunerea se declară din partea presidului de primită cu unanimitate și cu executarea hotărârii se încredințează biroul.

Vorbește apoi Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, următoarele:

„Ilustră adunare! După ce domnul președinte în frumoasa cuvântare de deschidere a binevoit a aprecia și participarea noastră, a Arhieriei, la această întrunire, țin să declar, că noi, Arhieriei, cu drag am venit să

conlucrăm cu D-voastră la promovarea culturii religioase morale a poporului nostru, fiind aceasta o esențială datorință și a chemării noastre. Iar eu, care am fost fericit, înainte cu 50 de ani, a participa și la înființarea acestei Asociații, m'am crezut dator a participa și la aceste serbări jubilară ale culturii și ale unității noastre naționale, iar această atât din recunoștință, fiindcă preabunul Dumnezeu s'a îndurat a-mi rezerva și această mare mângâiere, cât și din pietate către memoria în veci binecuvântată a fericitorilor întemeietori, și mai ales a înființatorului întemeietor, a Mitropolitului Andreiu baron de Șaguna.

Am venit și eu, dimpreună cu Preasfinții domni Episcopi, la aceste serbări culturale și naționale, și pentru că văzând și să înțeleagă toți ai noștri, din apropiere și depărtare, și mai ales ceice nu apreciază după merit valoarea „Asociației” și nu o sprijinesc după putință, că deși noi, Românii din acest stat, suntem împărțiți în două confesiuni, fiind însă noi toți de aceeași origine, de aceeași viață și de aceeași limbă strămoșască, toți avem și aceeași sfântă datorință de a lucra împreună la cultura și înaintarea poporului nostru, pentru a-i asigura și lui, și nouă, un viitor tot mai bun și mai fericit, precum fac aceasta și alți compatrioți ai noștri, împărțiți în mai multe confesiuni, pentru înaintarea și cultura proprie.

În fine am venit și noi aici domnilor și pentru că, precum au binecuvântat întemeietorii acestei Asociații fericirii noștri mitropoliți de pie memorie Șaguna și Șuluțu, înainte cu 50 de ani, și precum a binecuvântat-o astăzi în sfânta biserică, și Excelența Sa domnul Dr. Victor Mihalyi de Apșa, Înaltpreasfințitul Mitropolit al Românilor gr. catolici din Ungaria și Transilvania, tot asemenea să o binecuvintez și eu, ca Mitropolit al Românilor gr. orientali din Ungaria și Transilvania, și să rog și eu pe bunul Dumnezeu, ca aceea ce binecuvântăm noi, ambii Mitropoliți români, cu mâinile noastre debile, să binecuvintez și el cu sfânta sa dreaptă, făcând, ca scumpa noastră Asociație să fie izvor nesecat de cultură religioasă-morală și națională, în folosul inbitului nostru neam și al iubitei noastre patrii, acum și în toți vecii”.

Entusiasmul pe care l-a provocat vorbirea aceasta e de necesaris. Insuși conducătorul ședinței, domnul Bârseanu, a fost adânc emoționat, și cu voce tremurătoare mulțamește în termeni calzi Excelenței Sale pentru aceasta clasică vorbire, care a fost apoi și după ședința viu comentată și apreciată din partea celor ce au avut fericirea de a o putea asculta.

Se rostese acum alte două vorbiri, foarte frumoase: una din partea domnului preposit Ioan M. Moldovan, care salută adunarea în numele Blajului, și alta din partea domnului Vasile Goldiș dela Arad, care a salutată adunarea generală jubilară a „Asociației” în numele surorii mai mici, a „Societății pentru fond de teatru român”.

La ambele vorbiri, cari vor fi publicate, și publicul va putea admira întreaga lor frumusețe, a dat răspunsurile cuvenite domnului Bârseanu, prezidentul adunării.

Se intră acum în ordinea de zi. Delegații despărțământelor sunt rugați să se anunțe la birou. Raportul general al comitetului central către adunarea generală se consideră de oetiv, fiind tipărit în voluminosul număr jubilar al „Transilvaniei”. Se aleg comisiunile pentru: a) examinarea raportului general, b) pentru cenzurarea socotelilor anului trecut și a proiectului de budget al anului viitor, c) pentru înscrierea de membri noi și d) pentru întregirea presidului. Să cetese cinci propuneri înaintate comitetului central, cari se predau comisiunii alese pentru cenzurarea raportului general, apoi prezidentul mulțamește emoționat Arhieriei pentru splendoarea dată adunării prin prezența lor și publicului pentru participare și îndulgență, și declară ședința primă încheiată.

La orele 12 și un sfert mulțimea părăsește cu mare greutate, din cauza îmbulzei mari, măreța catedrală a Blajului, în care a avut momente atât de frumoase de îmbărbătare și de întărire în credință, că: „Românii n'aveți nici o pierdere”.

La expoziție.

Când eșim din catedrală, o priveliște admirabilă avem înaintea ochilor. Piața Blajului e plină de popor, împărțit în grupuri, probabil după comune. Unele grupuri au steaguri. Auzim un glas cunoscut. E al profesorului din Blaj G. Precup, care face acum deschiderea expoziției, ou o vorbire scurtă dar cuprinzătoare, rostită la intrarea în expoziție. Arhieriei, cu prezidentul Asociației și cu membrii comitetului central, precum și celalalt public, intră să vadă frumoasa expoziție, aranjată în edificiul gimnazial din Blaj.

Trecem prin toate secțiunile expoziției. Sus în etaj e secția școlară, secția istorică-culturală, secția industriei de casă

și secția agriculturii și a silviculturii. Jos în parter apoi e secția meseriașilor, unde se pot vedea obiecte foarte frumoase, lucrări de artă, sevășite de mâinile meseriașilor români.

În etajul edificiului preparandial e apoi expoziția de pictură și frumoasa expoziție a țesătoriei renumite din Orăștie.

Toate secțiile sunt frumoase și cu mare pricepere aranjate, și fiecare din ele oferă vizitatorului multă și plăcută variație. Cea mai interesantă însă e secția istorică-culturală. Aci găsim lucruri foarte însemnate și de mare preț. Sunt espuse manuscrise de ale nemuritorului *Samuil Klein*, luate din biblioteca călugărilor din Blaj, e espus steagul companiei Episcopului *Aron*, dela anul 1756—1764, apoi diferite diplome, crisoave, sigile, conscripții etc. din colecția Mitropolitului *Dr. Mihalyi*. Icoane vechi, cărți vechi, românești și e-vrești, (am văzut și o toră iudevească, pe pergament) manuscrise și cărți vechi, din colecția nemuritorului *Cipariu*, apoi ornate frumose bisericești, portretele lui *George Șincai* și *Petru Maior*, până astăzi necunoscute, și am văzut hrivoul original al lui *Constantin Basarab*, din 15 Iunie 1700, prin care acesta donează moșia *Merșanii, mitropoliei gr. ort. române din Alba Iulia*. Face parte din colecția prepositului *Moldovan*. Tot dela el e și ziarul marelui episcop *Ioan Inocențiu Klein*, purtat pe vremea când era în exil. Am mai văzut orologiul lui *Bărnăuțiu*, călimara lui *Șincai*, manuscrise de ale lui *Barițiu*, relievi și obiecte prețioase dela Mitropolitul *Vancoa*, baronul *Ursu* și regretatul *Dr. Bunea*. Am văzut deci în secția aceasta un tesaur foarte prețios istoric, care încă nu e din destul exploatat. Și văzându-l, trebuie să presupunem, că mai este și alt prețios material istoric în Blaj, care-și așteaptă studiarea. Înțelegem deci, cum de în Blaj se pot dezvolta istoriografi de prima forță, cum e de tciți veneratul preposit capitular, dl. *I. M. Moldovan*, și cum a fost mult regretatul *Dr. A. Bunea*.

Banchetul.

După ce au luat în privire cu deamăruntul toate secțiile expoziției, Arhierii au mers la curtea mitropolitană, unde au odihnit puțin, apoi la orele două au luat parte toți la banchetul festiv, dat în pavilionul din curtea gimnaziului. Au luat parte la banchet peste 700 de persoane. Toastele oficioase, rostite la banchet au fost următoarele: Prezidental, dl. *Andrei Bărsănuș*, a tostat în onoarea *Maiestății Sale, Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif*. Mesenii au asultat toastul în picioare. S'au făcut frumoase ovațiuni *M. Sale*, iar muzica a intonat imnul: „Doamne ține și protege”.

A rostit apoi un prea frumos toast domnul *Vasile Goldis*, în onoarea Arhierilor. Vorbele calde ale oratorului au electrisat publicul, care a adus omagii frumoase capilor celor două biserici românești. Iar când oratorul a terminat cu: „Mitropolții români să trăiască”, a izbucnit o puternică furtună de aplauze și de aclamări. Publicul se ridică în picioare și întonează cu glas puternic o strofă din „Deșteaptă-te române”, terminând cu strofa „Preoți, cu crucea 'n frunte”. A fost un moment rar, un moment solemn, impunător și covârșitor!

La dorința generală a publicului se ridică *Escelența Sa, Mitropolitul Meșianu*, și mulțamește domnului *Goldis* pentru cuvintele adresate Arhierilor, și mulțamește și publicului pentru ovațiunile aduse Arhierilor. Face declarația, că două datorințe mari au adus de astă dată pe Arhierii în mijlocul turmei lor, anume: sentimentul datorinței față de chemarea lor, de a fi acolo unde e turma, și sentimentul iubirei de neam. Dorește o bunăînțelegere, pentru a putea lua noi toți împreună spre binele și fericirea neamului și cere bine-cuvântare de sus, ca tot ce facem, se fie bun și folositor obștei. Ridică păharul în onoarea celor ce conduc „Asociațiunea”. (Vom publica toastul întreg în numărul viitor. *Red.*)

Vorbește acum *Escelența Sa, Mitropolitul Dr. Mihalyi*. Ridică păharul în onoarea înalților și oaspeți, pe seama că-rrora spune, că stă totdeauna deschisă curtea sa și palatul seu, în care dorește să se simțească totdeauna bine.

Vorbirea a făcut o impresie adâncă asupra ascultătorilor.

Domnul asesor consistorial *Nicolae Ivan* ridică păharul în onoarea reprezentantului înaltului guvern, *Ilustritatea Sa, domnul comite suprem Szász Jozsef* și a suitei sale, (Se va publica toastul întreg. *Red.*) iar domnul *Szász* răspunde ungurește, că se simte foarte fericit a putea raporta guvernului care l'a încredințat cu reprezentarea sa la aceste festivități, câte dovezi frumoase și pipăbile de înaintare culturală au dat Români, prin sărbările acestea. Ridică păharul, dorind prosperare „Asociațiunii” noastre.

Mai toastează foarte frumos domnul deputat dietal *Dr. St. C. Pop*, în onoarea societății pentru fond de teatru român și apoi dl. *George Pop de Basești*, pentru popor și pentru Arhierii, capii bisericești ai poporului, iar la orele 4 și ceva masa se ridică și Arhierii se duc de nou la reședința mitropolitană, între aclamările neșfârșite ale mulțimei din curtea gimnaziului și din piață.

E de regretat, că toastele din urmă au fost premerse de niște conturbătoare strigăte ale unora cari cred, că dacă nu contribuiesc cu cotisațiile lor la susținerea și prosperarea „Asociațiunii”, au dreptul să contribuie la discreditarea și compromiterea ei, cu sberături fără rost. Pentru că atâta ar trebui să știe orișicine, că la astfel de ocaziuni, șirul toastelor se stabilește înainte, în mod oficios, și altul nime nu poate vorbi, decât numai după ridicarea mesei, când se pot ține și toaste neoficioase.

Toaste neoficioase au rostit de data asta dl. *O. Goga* și *Dr. Dăianu*.

Conduct etnografic.

În piață era înșiruit militărește poporul, după comune, cu steaguri și cu table, pe cari era tipărită numirea comunei de care se țin singuraticile grupuri de oameni. La orele 6 d. a. apoi poporul a fost adunat la un loc și directorul gimnazial, dl. *Dr. A. Chețianu*, i-a ținut o frumoasă prelegere. Înainte de începerea conductului etnografic, poporul și-a petrecut în cântări și jucând, la sunetul unui flaut, ori al unei vioare modeste.

Concertul.

Sărbările zilei prime s'au terminat cu concertul dat la orele 9 seara în pavilionul din curtea gimnaziului. Programul a fost următorul:

1. Uvertură festivă „*Stefan cel Mare*” (orchestră) de *Iacob Murășianu*.

2. Imnul „*Astrei*”, poezie de *Andrei Bărsănuș*, muzică de *Iacob Murășianu* (cor cu orchestră).

3. Prologul din opera „*Pagliaci*” de *R. Leoncavallo*.

Doine românești de *Tiberiu Brediceanu*:

a) „*Arde mi-te ai codru des*”;
b) „*Foaie verde pup de crin*”, esecutate de dl. *Ionel Crișan*.

4. „*Mândro de dragostea noastră*”, de *Tib. Brediceanu*.

„*Spune-mi codrule vecine*”, de *I. Scarlatescu*.

Aria din opera „*La Boème*”, de *G. Puccini*, esecutate de dl. *Stefan Mărouș*.

Toate piezele au fost esecutate în mod artistic. S'au făcut frumoase ovațiuni maestrului *Murășianu*, și domnilor *Brediceanu, Mărouș și Ionel Crișan*. Concertul s'a terminat pe la miezul nopții. A participat un public enorm de mare.

Jubilenul Asociațiunii în desp. Sebeșului.

Primul despărțământ.

Nici unul dintre centrele românești n'a îmbrățișat ideea alcătuirii despărțământelor Asociațiunii cu atâta căldură ca Sebeșul. Aici s'a înfiripat primul despărțământ îndată la început, încă în anul când s'a decis crearea desp., 1869. Actele desp. Sebeș nu sunt măturie, cu câtă dragoste și zel s'au pus pe lucru frunțașii acestui cerc. Dela început au știut acapara interesul și însuflețirea poporului pentru acest așezământ. O dovadă e faptul că încă în anul prim al existenței sale, 1870, desp. Sebeșului a ținut două adunări generale foarte frumoase, cari trăiesc și azi vii în amintirea celor ce au fost de față.

Norocul a voit ca acest despărțământ să aibă în frunte tot bărbați de inimă, astfel că pe când alte desp. târneau în amorțea lănczirii, desp. nostru luora, trăia viu și da înainte. Astăzi a ajuns să aibă o organizație exemplară atât în principii de conducere cât și în cele administrative. Și a ajuns la o trâinicie statornică pentru totdeauna, înocăt acest cel dintâiu și cel mai vechiu desp. al Asociațiunii poate cu drept să-și revindice și locul cel dintâi între surorile sale.

Conștii de însemnătatea marelui nostru așezământ național al Asociațiunii, și despre îndatoririle despărțământelor față de idealele după cari aleargă, comitetul desp. Sebeș a decis, ca și în acest desp., primul între celelalte, să prăznuiască cu cinste deosebită vârsta frumoasă de o jumătate de veac a mamei comune.

Adunarea generală a desp. și-a ținut-o acum în pragul praznicului național dela Blaj, în cadrul unor festivități de adevărată sărbătoare națională românească.

Faptul că desp. nostru a prăznuț pe de o parte jubileul de o jumătate de veac al Asociațiunii, pe de alta momentul însemnat că acest desp. a trecut peste vârsta de patru decenii, a dat întregii adunări un caracter pronunțat de sărbă-

toare, ceace a tras întreg publicul în te'ectual din comunele din jur.

Festivitatea s'a început d. s. la 2 oare, după ce înainte de amiază se săvârșise serviciul divin obișnuit. Grădina încăpătoare a hotelului „*La leul de aur*” din Sebeș se umpluse de lume, în te'ectual și un număr frumos de țărani.

Prez-directorul al desp. dl. protopop *Sergiu Medean* deschide adunarea în aclamațiile vii ale celor prezenți. Cuvântarea ocazională a dlui prezident strălucește în accente de căldă însuflețire pentru problemele mari ale așezământului în fruntea căruia stă. În cuvinte de curată pietate și admirație evocă faptele mari ale fondatorilor Asociațiunii, momentele grele prin care a trecut și măiestria și jertfele mari aduse de aceia pentru statornicirea acestui așezământ. Încheind aduce prinos de adâncă venerațiune umbrei marelui *Andrei* și vrednicilor săi tovarăși.

Secretarul desp. *Dr. Seb. Stanca* prezintă raportul comitetului, iar cassarul *G. Tatar* rașiciniul.

Comisia emisă pentru cenzurarea acestora (*Ion Onescu*, not. pens., *E. Pop-Păcurar*, prot. și *I. Florian*, not.) scoot în relief cu deosebită laudă corectitatea rapoartelor, apreciază munca comitetului, care arată un spor prețios în progresul despărțământului. Comitetul a înființat în desp. 18 agenturi, a întemeiat 19 biblioteci pe sate și una mare centrală în Sebeș, a ținut în anul trecut 28 prelegeri populare, a cumpărat un skioptikon, a înființat tovarășii economice și a împărțit o mulțime de cărți între popor. Adunarea generală primește cu deosebită satisfacție rapoartele.

Un moment important în cursul adunării a fost disertația secretarului *Dr. S. Stanca* despre „*istoricul desp. Sebeș*”. În termeni adevărați literari, într'o limbă frumoasă și poetică românească arată până în amănunte toate fazele cu multe momente interesante prin cari a trecut desp. Sebeșului până azi. Adunarea încântată de frumoasa lucrare la propunerea dlui *Dr. Dum. Ștefan* decide, ca să se publice pentru ca să fie un model de monografie și pentru alte despărțăminte.

În sfârșit comisia pentru înscirierea de membri noi raportează o încasare de 339 cor.

Prez. încheie apoi adunarea adresând celor prezenți îndemnuri de sinceră alipire către acest așezământ național românesc de o valoare neprețuită pentru ridicarea poporului nostru din cătașile întunerecului.

Seara la 8 ore s'a continuat festivitatea zilei cu o frumoasă petrecere românească.

Diletanții Sebeșului au dat două reprezentații teatrale: 1. „*Încăpățânații*”, comedie reprezentată de doșora *Veta Teacău* și dl. *Laur. Boldor* și 2. *Bucătăreasa*, de doșora *Anuța Uvegheș* și dl. *Aurel Dobrin*. Diletanții s'au achitat de rolurile lor în mod demn și spre mulțămire generală. Au mai declamat apoi dl. *Titu Morar*, cunoscutul nostru declamator bine apreciat și dl. *Aurel Dobrin*, farmacist, câteva poezii dând publicului câteva momente de deosebită elevare sufletească.

Sărbarea s'a încheiat cu o vie petrecere cu joc până dimineața. S'a întrunit la această sărbătoare tot ceea ce are acest desp. bun și românesc, s'au întrunit aproape toți intelectuali nostri fărăosebire de prejudeți și preocupări personale, o dovadă că cei mai mulți dintre oamenii nostri de aici se pot înălța peste acest fel de patimă omenească atunci, când e vorba de probleme comune naționale și o dovadă, că în acest centru românesc considerat ca un cuib de patimă și păcate în timpul din urmă s'a sălășluit în pături largi pacea și buna înțelegere.

Să dea Dumnezeu ca dănuirea păcii să fie statornică pentru totdeauna.

Correspondent.

Apel. *)

În comuna noastră a fost un foc mare în 9/22 August și a lăsat în mizeria cea mai mare vre-o 30 familii. Au ars șuri grajduri, nutreț, paie, grâu adunat și încă neîmblătit, recovizite economice, porci, gălițe. Paguba e foarte mare și e simțitoare, mai ales acum, când se apropie toamna și eara, rămânând familiile cu oșpilașii și cu vitele lipsiți de mijloacele de traiu. Apelez și pe această cale la inimile nobile să întindă mâna de ajutor celor nenorociți. Ajutorul să se trimită la adresa: „*Epitropia bisericeii gr. ort. în Ludoșul mare (Negyluda)*” com. Sibiu”. Suma încasată se va cvita pe cale ziaristică.

Ioan Stanciu
par. gr.-ort.

*) Foile noastre sunt rugate să reproducă acest apel.

Conferențe învățătoarești.

Convocare.

Pe baza ordinului preavenerabilului Consistor arhidiecezan Nr. 1846 din 2 Iunie a. c. convoc învățătorii din protopresbiteratul Târnava și catihetii gr.-or. români de pe teritorul acestui tract la conferența tractuală, ce se va ține în Cetateadebaltă, pe ziua de 14 și 15 Octomvrie s. v. a. c. în școala noastră confesională, cu următorul

Program:

1. La 8 oare a. m. serviciu divin în biserică.

2. Deschiderea conferenței în școală prin protopresbiter.

3. Constatarea membrilor prezenți și constituirea conferenței.

4. Alegerea comisiei de trei pentru proiectarea temelor conferenței viitoare.

5. Cetearea lucrărilor despre studiul religiunii în școlile noastre populare, și anume despre materialul pentru:

a) cl. I și II, de învățătorul *Alexandru Mateiu*.

b) cl. III, de învățătorul *Ioan Neamțiu*.

c) cl. IV, de învățătorul *Ioan Ciotlos*.

d) cl. V și VI, de învățătorul *Ioan Benția*.

6. Manualele de religie și de literatură didactică religioasă, disertație de învățătorul *Emil Sămărghitan*.

7. Dare de seamă despre mișcarea pedagogică literară la Români în anul școlar 1910/11, de învățătorul *Pompliu Popa*.

8. Dare de seamă despre starea învățământului în tract în anul școlar 1910/11 și despre activitatea extrașcolară a fiecărui învățător, de raportorul comisiei de trei, învățătorul *Ioan Valean*.

9. Raportul comisiei de trei asupra punctului 4 și hotărârea temelor conferenței viitoare.

La conferențe sunt îndatorați să participe și toți preoții din tract.

Cetateadebaltă, 8 August 1911.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Convocare.

În sensul circularului consistorial din 2 Iunie a. c. nr. 1846 școl. convoc prin aceasta conferența învățătoarească din tractul Agnitei pe zilele de Mercuri și Joi în 19 și 20 Octomvrie a. c. cu următorul

Program:

1. Serviciu divin cu chemarea *Duhului Sf.* la 9 ore a. m.

2. Deschiderea conferenței în școala gr. or. din loc.

3. Constatarea celor prezenți și constituirea conferenței.

4. Presentarea rapoartelor despre activitatea extrașcolară a fiecărui învățător și alegerea unei comisii de 3 pentru cenzurarea acelor rapoarte.

5. Studiu asupra materialului din religie:

a) pentru cl. I. cu o lecție practică de *I. Părău*, cap. ppsc și catihet; b) pentru cl. II, de *I. Berghes*, paroh-catihet; c) pentru cl. III. cu o lecție practică, de *Em. Terchilă*, paroh catihet; d) pentru cl. IV., de *I. Șerban*, inv.; e) pentru clasa V., de *G. Conța*, paroh-catihet; f) pentru cl. VI. cu o lecție practică pentru cl. V. și VI., de *G. Stănuț*, inv.

6. Discuțiune asupra acestor studii și prelegeri.

7. Dare de seamă despre manualele de religie și de metodică a învățământului religios, despre sf. scriptură ca mijloc de învățământ și despre necesitatea unei „*Biblii școlare*”, de *G. Bănda*, inv.

8. Educațiunea religioasă cu ajutorul cântărilor bisericești și religioase a tablourilor, a mergerii la biserică și a sărbătorilor școlare, de *Octavian Sumea*, inv.

9. Dare de seamă despre mișcarea pedagogică literară la Români în anul școlar 1910/11, de *I. Dragotă*, inv.

10. Dare de seamă despre starea învățământului din tract în anul 1910/11, de cei 3 delegați *V. Nastea, A. Varga și C. Măhăra*.

La aceste conferențe sunt poftiți a lua parte și domni preoți, ca directori școlari.

Agnita, 9 August 1911.

I. Muntean
protop.

NOUTĂȚI.

Personal. Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru *Ioan Meșianu* a sosit ieri, Marți sara, la reședință, dela sărbătorile culturale din Blaj, însoțit de P. S. Sa, Episcopul *Ioan I. Papp* al Aradului, iar P. S. Sa, Episcopul *Dr. Miron E. Cristea*, a sosit la Sibiu astăzi, Mercuri, la amiază, venind tot dela Blaj.

Fundațiunea Gozsdu. Reprezentanța fundațiunii Gozsdu își începe ședințele astăzi, Mercuri, la orele 10, aici, în Sibiu, sub prezidenția Escelenței Sale, a Arhiepiscopului și Mitropolitului *Ioan Meșianu*.

Profesori noi. La institutul pedagogic al diecezei Caransebeșului au fost numiți profesori dnii *Dr. Ioan Baciu și Sabin Evuțanu*, absolvenți ai facultății de filozofie dela universitatea din Budapesta.

Adunare generală ordinară ține în Arad, în 4/17 și 5/18 Septembrie curent, „Reuniunea învățătorilor dela școlile populare confesionale gr. ort. române din protopopiatele arădane I—VII.”

Inscrierile la gimnaziul de stat din Sibiu pe anul școlar 1911/12 se fac în ordinea următoare: Vineri în 1 Septembrie se înscriu școlari în clasa I și II, în 2 Sept. Sâmbătă în cl. III și IV, iar Luni în 4 Sept. în cl. V—VIII gimn., totdeauna dela orele 8—12 a. m. Taxele, care are să le plătească fiecare elev la înscriere, sunt 15 coroane 60 fileri. În clasa I gimn. se primesc școlarii, cari au împlinit vârsta de 9 ani și n'au trecut de 12. Dacă un terminat patru clase primare sau fac examen de primire (taxa acestui examen e 20 cor.).

D'ale învățătorilor. Ședințele congresului învățătorilor dela școlile statului s'au ținut zilele acestea în Budapesta. O cuvântare mai lungă a unui orator a fost întreruptă cu următoarea observare a unui învățător: „Mai puțină vorbă, și mai multă pâine!”

Curiosități. Orașul bănățean *Reșița*, cu 20 mii de locuitori, are trei școli primare de stat. Edificiul școlar al acestor institute era aproape de ruină și de aceea autoritățile au cerut să se facă îndreptările necesare, sau să se închirieze alte localități corespunzătoare. Inspectorul școlar din Boșca, în urma însărcinării primite, a și închiriat pentru o ohrină anuală de 700 coroane sala de învățământ a fostei școli confesionale evanghelice și a destinat-o pe seama școlii de stat. Piantul afacerii este, că școala confesională evanghelică din Reșița fusese închisă din partea guvernului tocmai din motivul că „nu era corespunzătoare pentru scopuri școlare”.

Holera a încetat în orașul Fiume. Se întinde însă în Turcia și Italia tot mai mult.

Libercugetători. În 20 Septembrie a. c. se va întruni la Roma congresul internațional al liberugetătorilor. Poliția din Triest a oprit reuniunea liberugetătorilor din acest oraș de a face excursiunea proiectată la namitul congres din Roma.

Poezii nouă. Ziarul budapestan „Pester Lloyd” scrie, că regina Elisabeta a României a terminat un nou volum de poezii, dintre cele mai frumoase ale genialei poete. Noua lucrare a *Carmen Sylvei* poartă numirea *Rose Früchte* (Fructe coapte) și va apărea la iarnă în editura unei firme din Hamburg.

Președinte al republicei. Adunarea națională portugheză, cum se anunță din Lisabona, a ales în 25 August a. c. cu 121 de voturi pe *Manuel Arriaga* de președinte al republicei. Au votat cu totul 217 deputați. Arriaga este un bărbat de 70 de ani. A fost avocat, apoi profesor universitar și în urmă procuror de stat. Este ales pe o durată de patru ani, fără a putea fi re-ales. N'are să locuiească în palat, și familia sa cu prilejul festivităților publice nu se va bucura de nici un privilegiu. Toate republicele, atât cea din Franța, cât și cele din Statele unite și din America de sud, au recunoscut noua stare de lucruri din Portugalia. Statele monarchice vor urma pilda lor.

Dela teatru. Dl director Szilágyi D. ne anunță, că trupa sa teatrală, constând din 60 de membri, își va începe seria de reprezentațiuni pe scena teatrului din Sibiu cu ziua de Vineri, în 1 Septembrie a. c. Direcțiunea a întocmit un repertoriu din cele mai nouă opere și drame, care au obținut succese strălucite pe toate scenele din țară și străinătate. Reprezentațiile trapii vor fi deplin îngrijite.

Un celebru tablou — dispărut. Sunt zece zile, de când în Luvrul Parisului s'a făcut un unel dintre furturile cele mai îndrăznețe. Un prețios obiect de artă, poezia Luvralui, portretul *Mona Lisa*, pictat de Leonardo da Vinci (1452—1519), a dispărut fără ca poliția să poată da de urma făptuitorilor. Se spune, că pictorul a lucrat 4 ani la tabloul acesta, cumpărat de regele Franței Francisc I. cu 4000 de galbeni; valoarea tabloului se socotește astăzi la câteva milioane de franci.

† **Clemente Nicola**, paroh gr. or. rom. în Fereedu, a murit în 28 August n. în al 58-lea an al etății și după 31 ani de slujbă credincioasă la altarul Domnului. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre odihnă veșnică astăzi Mercuri în 30 August a. c. n. la 1 oară d. m. în cimiteriul bisericeii gr. or. din Fereedu. Odihnească în pace!

Spiritu se scumpește. În urma faptului, că ou începere dela 1 Septembrie n. o. spiritul e mai scump, sunt provocați din partea direcțiunii financiare din Sibiu toți cei ce au spirit în cantitate mai mare de 10, respective 5 litre, fie la ei în locuință, ori altundeva, să se anunțe la finanți, pentru a face fasiunile necesare, pe tipărituri primite dela finanți. Crășmarii cari au mai puțin de 10 litre de spirit, și particulerii cari au mai puțin de 5 litre, sunt scutiți de a face această înștiințare.

† **Traian Ionașiu**, fost profesor de gimnastică și învățător la școala de aplicație a institutului pedagogic caransebeșan, a încetat din viață Marți săptămâna trecută și a fost înmormântat Joi în 24 l. o. în cimiterul ortodox român din Caransebeș. Odihnească în pace!

Rugare. Comitetul parohial din comuna bisericească Mogoș-Mămăligani roagă toate institutele de bani și pe toți domni, cari au primit liste de subscripțiune pe seama școlii din acea comună, să binevoiască a retrimite listele și ajutoarele cu posibilă grabire, pentru a putea fi încheiate școlilele.

La fondul „Episcopul Nicolae Popea” pentru masa învățăcelilor meseriași al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, la masa comună aranjată în restaurantul Niedlich (trei stejari), din incidentul adunării generale a corporației măestrilor cismari, la propunerea măestrilor cismari Teodor Moldovan și Zaharie Aron s'au făcut următoarele dăruiri: Alexandra Albu, întreprinzător de lucrări de păduri (Roșia-montană) 5 cor., Petru Birău al Gheții, întrepr. de lucrări de păduri (Sohodol), Nicolae Prasca, tipograf și soția Maria (București), Vasile Crețu, intr. de lucrări de păduri (Bistra), Zaharie Aron și Teodor Moldovan, măestri cismari, câte 2 cor., Boga Lejos, Kolár János, Tonts János, Berkési István, Zeck Mihail, Pflp Andreas, Haber Matias, Tomas Schenker, Binder Danie, Pereszta Lajos, Conerth Daniel, Iohann Adam, Ioh. Hein, Iohann Herbert, George Adam, Teodor Cora, N. Timar, I. Vulcan, I. Nicule, Crăzár János, M. Barabaș, G. Ucenio, Const. Lazar, G. Adam, N. Coman, Isidor Grindeș, Boros Iános, Iohann Kraus, toți măestri cismari, câte 1 cor., G. Herbert, facărist, M. Niedlich, crășmar, Csomos Árpád, mecanic la căile ferate, M. Sinu, m. croitor, N. Hențes, m. pantofar, Iohann Fenig, econ. A. Nye grș, comerc., Blaj, Teodor George și Teodor Vasille, cond. de lucrări de păduri, Mușos, câte 1 cor., St. Astner, m. cismar 60 fil., Martin Bieme, m. cismar, 50 fil., Kovács Károly, I. Suevi, Iacob Marian, G. Rehn, Iohann Hahn, Gustav Hahn, dua Suclu, soție de cismar, Iohann Kraus, M. Hermann, măestri cismari, câte 40 fil., Barabási István, frizer, Blaj 50 fil., Nicolae Varză, funcționar, Viena 40 fil., Valeriu Cozac 30 fil., Boga János, m. cismar, Bonos István jun, m. cismar, S. Coman, sodal cismar, Costică Lezar, școlar cl. II. norm., Iohann Bacha, m. pantofar, George Buzat, Molnár Lajos, G. Savu, S. Banea și I. Morariu, economi din Vurpăr, câte 20 fil., Schorscher Andreas, cursor la magistrat, 40 fil. În total 60 cor. 30 fil.

Concertul Reuniunii sodalilor români.

Duminecă, în 27 August c. „Reuniunea sodalilor români” din loc a aranjat un concert împreună cu unele declamări.

La inițiativa dlui G. Poponea, viceprezidentul Reuniunii, s'a aranjat acest concert cu menirea filantropică de a ajuta, din o parte a veniturii curat, biserica gr. or. din suburbiul inferior pentru renovarea ei.

Programul variat al concertului a fost compus din unele bucăți noi, iar restul din compoziții cunoscute publicului. Cu toată vremea nefavorabilă totuși a participat lume multă.

Corul condus cu precizie de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicație a seminarului „Andreian” s'a achitat în mod conștient, satisfăcând deplin cerințelor publicului asistent. Mai ales dl I. Stanciu simpaticul tenor al nostru, a captivat inimile ascultătorilor cu vocea sa melodiosă și puternică prin mai multe bucăți cântate solo. E atât de cunoscut dl Stanciu publicului sibiian, încât e de prisos a mai stăruia asupra talentului său muzical. Dl Dumitru Axente a recitat cu cunoscuta-i vervă „Curceni” de T. Speranță.

Cu o mimică uimitoare, cu o admirabilă eleganță în mișcări, fără pic de afectare — rău, de care sufer foarte mulți, — doșora *El. Bordia* a recitat falnică poezie a bardului dela Mircești „Oda ostașilor români”, fiind viu aclamată de întreg publicul asistent. De asemenea s'a remarcat doșora E. Roman cu solo de sopran la compoziția „Durerea Românilui” de I. Crișan, și dl N. Ișan cu solo de tenor la „Răsunetul dela Crișana” de Vidu. La urmă un hâtru glumeț a mai atârnat râsul în sală prin cântarea unor cuplete satirice.

După concert a urmat dansul până aproape în zori de zi. E. M.

Cărți și reviste.

Biserica Ortodoxă Română nr. 4 din Iulie 1911 cuprinde: Demistunea I. P. S. Mitropolit Atanasie. Carte pastorală. Sumarele ședințelor sfetului Sinod. Ciril Lucaris, de C. Erbiceanu. Pentruce învățării desprețuiau și urau creștinismul, de Drag. Demetrescu. Rolul educativ al Prof'lor, de M. P. Creștinismul daco-roman, de P. G. Cronică bisericească, de G. și Arhin. I. Scriban. Prețul abonamentului în străinătate 12 lei pe un an. Adresa revistei: București, Strada Principatele Unite nr. 60.

Anuarul XIV al Societății pentru fond de teatru român, pe anul 1909—1910. Brașov, tip. A. Murășanu, 1911. — Cuprinde: Discursul de deschidere, rostit la adunarea generală din Alba-Iulia, de Dr. Ioan Miha. Partea administrativă: Rapoarte, Sumarele ședințelor adunării generale și Regulamentul pentru administrarea fondului Dr. I. Miha. Comitetele filiale, membrii Societății și orașele în care s'au ținut adunările generale din 1870—1911: Prețul 2 coroane. Se poate procura dela secretarul Dr. Iosif Blaga în Brașov.

„**Lucașul**”, revistă literară și artistică nr. 15—17, 1911 a apărut cu următorul sumar bogat și variat: A. Băresanu: La jubileu de cincizeci de ani al „Asociațiunii”. St. O. Iosif: Bolnav (poezie). Mihail Sadoveanu: Intr'o poiană. Livia Reboreanu, V. Eftimiu. I. U. Soriciu: Cântec. I. Agărbiceanu: Frații Constanța Hoșoș: La întuneric. Il. Chendi: Cincinat Pavelescu. Maria Cunțan: Madonna mării (poezie). Corn. Moldovan: După ploaie. Otilia de Cozmuța: Anatole France. I. U. Soriciu: Apostata, Chemare (poezii). Em. Grigorovitz: Dragoste târzie. V. Stoica: Cătrene (poezie). Dr. H. P. Petrescu: Influența curentelor teatrale. Lisandru Teofil: In vis (poezie). Dr. A. Dobrescu: Originea vieții pământene. Dări de seamă: I. L.: Vasile Pârvan: Contribuții epigrafice: Il. Chendi: N. N. Beldiceanu: La un han, odată; Constanța Marino Moscu: Ada Lazu. Cronică: Sărbătorile din Blaj. „Cultura creștină”. Un viitor aviator-literat. Operele postume ale lui I. T. Mera. Motive vechi de decorațiune românească. „Bai Cănoia”. „Tribuna” și „Românul”. Elevul lui Duilu. Un insultător al scriitorilor. A II-a expoziție de pictură și sculptură a doamnei și diui Iordănescu. Alexandru Dobrescu. Sărbătorile Ligei. Știri din Bacovina. Suflete înstrăinate. Scriitori. Mona Lisa. La Roma. Notițe. — Poșta Red. Bibliografie, ilustrațiuni: Leonardo da Vinci: Mona Lisa (în color). I. Iordănescu, E. I. Iordănescu. A. Dobrescu: Reproduceri artistice. Adaus muzical: I. Murășianu: Duetul I din „Erculean”, Cheruvicul.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Cu ocazia serbărilor aranjate de desp. Sebesului, din prilejul jubileului de acest an al Asociațiunii, în orașul Sas Sebeș, la petrecerea cu joc au binevoit a contribui cu suprasolviri domni: Ioan Onicescu not. pens. și Dr. Eugen Curta medic, ambii în Sebeș câte 3 cor. Ion Florian not. în Laz 2 cor. Ion Tinco maeștra Sebeș și Aurel Barb not. în Lanorâm câte 1 cor. Ion Recean maeștru în Sebeș 50 fil, I. Neagu preot în Drașov, A. Ludu catehet în Cluj, Ion Pavel inv. și G. Ștefan propr. ambii din Sebeș câte 40 fil. Tuturor acestora li se aduce pe această cale sinceră mulțămite.

Sebeș, în 20 August n. 1911.

Comitetul despărțământului.

Sergiu Medean
prot.-director.

Dr. Seb. Stanca
secretar.

La producțiunea teatrală aranjată de tinerimea română din Cornățel în 13 August st. n. a. c. cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii”, despărțământul Noorich, au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. Enea Andreia avocat Agnita 3 cor. Ilie Aleman inv. Săcădate 20 fil. Ioan Câmpean, silvicultor Noorich 1 cor. Teofil Căliman inv. Rășinar 1.80 Simion Dragoman inv. penz., Tichindeal 2 cor. Ioan Dămian paroh gr. or. Nucet cor. 1.20 O. Fruma v. notar, Nucet cor. 1.80 Toma Modran paroh gr. or. Bungard 3 cor. Toma Măhăra inv. Săcădate 20 fil. Ioan Maniu cassar de bancă Felfeldea 20 fil. Aron Neșea econom Cornățel 69 fil. Ioan Oprean funcționar la tren Cornățel 20 fil. Toma Oprean paroh gr. or. Tichindeal 50 fileri, Ioan Petrișor paroh gr. or. Alțina 1 cor. Nicolae Petrescu dir. de bancă Fofeldea cor. 2.60, Ioan Pampu inv. Hosman cor. 1.40 Dr. Ilarie Rusan medic Noorich 80 fil. Nicolae Stoica inv. penz. Bungard 50 fil. Stoia inv. Veștem 40 fil. Ioan Tat paroh gr. or. Tichindeal 40 fil. Nicolae Vas paroh gr. or. Hosman 40 fil. Total cor. 23.70.

Marinimoșilor contribuenți le exprimăm și pe calea aceasta cele mai profunde mulțămite.

Co nățel, în 20 August 1911.

Comitetul aranjator.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” va da pentru anul școlar 1911/12 următoarele burse:

1. Din „*Fundațiunea Ioan Petran*” două burse anuale de câte 300 cor. pentru studenți universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Cei împărțâșiți de burse din aceasta fundațiune vor fi obligați a lua parte la „Masa studenților academici” din Cluj.

2. Din „*Fundațiunea Ioan Gallianu de Keekés*” o bursă de 120 cor. anual pentru un elev de naționalitate română, care urmează la vreuua din școlile medii din Transilvania. Se vor preferi, în înțeleșul literelor fundațiionale, descendenții familiilor Popu și Antonu.

3. Din „*Fondul Avram Iancu*” o bursă de 100 cor. anual, destinată pentru tineri români dela școlile secundare.

4. Din „*Fundațiunea Radu M. Răureanu*” bursă anuală de 80 cor. pentru elevii de naționalitate română cari urmează școlile secundare din Ungaria.

Cererile pentru obținerea acestor burse se vor înainta comitetului central al „Asociațiunii” (Sibiu, str. Șaguna Nr. 6) până la 20 Septembrie nou a. c. însoțite de următoarele acte:

a) certificat de botez.
b) certificat de studii în original sau copie legalizată (la univeșitari index) pe anul școlar trecut 1910/11.
c) certificat de paupertate, eventual
d) actele cari se dovedească înrudirea cu fundatori.

Cererile întrate după termenul indicat, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 25 August nou 1911.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”.

Andrieu Băseanu
prezident.

Oct. Tăslăuanu
secretar.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderes.

Nr. 358/1911.

(331) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresți vacante din comune mai jos însemnate în tractul protopresbiterat al Cohalmului, se scrie concurs cu termenul de 6 Septembrie 1911 st. v.

1. **Valendorf:** Salar 1000 cor. și anume: 600 cor. din cassa bisericii și 400 cor. ajutor dela Venerabilul Consistor arhidiecezan; 1/4 jugăr de grădină; 12 cor. anual pentru lemne de foc și cvartir corespunzător în edificiul școlii. Cuinvenalele se socotesc numai după anii de serviciu prestați la această școală.

2. **Rodeș:** Salar 1000 cor. și anume: 120 cor. din cassa bisericii; restul și cuinvenalele dela stat; cvartir în edificiul școlii; 1/4 jugăr grădină și lemne de foc după trebuință.

Învățătorii aleși sunt obligați a cânta în biserică cu elevii răspunsurile liturgice în fiecare Duminică și sărbătoare.

Concurenții sunt ținuți a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică sau sărbătoare poporului în biserică, iar cererile de concurs instruite conform legii să și-le înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Cohalm, în 13 August 1911.

Oficiul protopresbiterat al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Bercan
adm. prot.

Nr. 464/1911.

(323) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresți dela școlile gr. orientale:

1. **Dâncul-mare** și 2. **Măgura**, protopresbiterat Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotățiunea, împreună cu postul din Dâncul-mare e 600 cor. din pășunat eventual repartitie, 400 cor. ajutor ce se va cere dela stat, cvartir în noul edificiu școlar, constător din 2 odăi de locuit, culină și cămară, grădină și lemne de foc.

Dotățiunea pentru postul din Măgura e 400 cor. din repartitie, 200 cor. din fondul eparhial și 400 cor. ajutor ce se va cere dela stat. Cvartir în edificiul școlii, grădină și lemne de foc.

Alesul învățător va avea să conducă copiii în Duminică și sărbători la biserică pentru a cânta la sfânta liturgie

Suplicele sunt a se așterne subsemnatului oficiu în termenul indicat, și petenții vor avea a se prezenta în comună spre a-și face cunoștință cu poporul.

Orăștie, în 12 August 1911.

În conțelegere cu comitetele parohiale:

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 811/1911.

(328) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia devenită vacantă în urma pensionării parohului neputincios G. Pralea de clasa a II Breaza se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela publicarea primă în „Telegraful Român“. Emolumentele sunt cele rasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documente conform normelor din vigoare adecă atestat de opt clase gimnaziale cu maturitate să se înainteze oficiului subsemnat în termenul arătat.

Făgăraș, în 1 Iulie 1911.

Oficiu protopresbiterat gr. or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

8640/1911 alis. Sz.

(324) 1—1

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye törvényhatóságánál megüresedett egy járási irnok állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ában előirt minősítést, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a vármegye főispánjához özimezve hozzán a 125000/1902 B. M. számú V. U. Sz. 4. §-ában előirt módon folyó évi szeptember hó 30-áig nyújtsák be.

Az állással a XI. fizetési osztálynak megfelelő illetmények járnak.

Nagyszeben, 1911 évi augusztus hó 23-án.

Fabritius
alispán.

Nr. 229/1911.

(330) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-ort. română din **Cerișor** protopresbiterat Hunedoarei se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1000 cor. salar fundamental din care 600 cor. repartitie dela popor, iar restul de 400 cor. se va cere ajutor dela Preavenatul Consistor eventual dela stat cuartir în localul școlii, grădină de legumi și 2 stângini de lemne de foc, din care e a se încălzi și salar de învățământ.

Concurenții la acest post au să-și aștearnă cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Hunedoara, la 8 August 1911.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresb.

Nr. 897/1911.

(316) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională din **Perșani** tractul Făgărașului prin aceasta se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 600 coroane din repartitie de pe popor, iar restul până la 1000 coroane se va cere dela stat cu documentele alesului. La cuinvenaleli alesul poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani fără întrerupere la această școală.

Învățătorul ales este deobligat a învăța pe copii răspunsurile liturgice, ai conduce și a cânta cu ei în biserică și a ținea strană în Duminică și sărbători.

Concurenții au a-și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele necesare în termenul deschis oficiului protopresbiterat al Făgărașului având a se prezenta în una din Duminică sau sărbători la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Făgăraș, în 1 August 1911.

Oficiul protopresbiterat al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 257/1911

(315) 1—3

Concurs.

În baza ordinului Venerabilului Consistor Arhidiecezan de dato 4 August 1911 Nr. 9442 Școl. prin aceasta se scrie concurs din oficiu pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala noastră confesională din comuna **Jibart**, tractul protopresbiterat al Cohalmului cu termenul de 6 Septembrie 1911 st. v.

Salariul este 1000 cor. și anume: dela comuna biserică 720; — 4 stângini de lemne dela comuna politică socotiti în cor. 80. — și folosirea unui pământ de 1 jugăr 221 st. □ sămănat cu lucernă, socotit cor. 200.

Cvinvenalele se vor socoti numai după anii de serviciu prestați la această școală, iar nou alesul e îndatorat că în Duminică și sărbători să conducă strana la utrenie, iar la liturgie să cânte răspunsurile cu elevii.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform prescrierilor legii subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis și sunt ținuți a se prezenta poporului în biserică.

Cohalm, în 13 August 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tractului Cohalm.

Ioan Bercan
adm. protopresb.

Nr. 623/1911 prot.

(327) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Țichendeal**, protopresbiterat Agnitei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Beneficiile sunt:

1. folosirea a două bucăți de luncă în preț de 160 cor.
2. în bani din darea de 5% 97 cor.
3. ajut dela comuna politică 120 cor. iar restul de 623 cor. — se va cere dela stat.
4. locuință în edificiul școlii.
5. 1/4 jug. grădină.

Dela învățător se cere să conducă elevii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Petențiile instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar să se aștearnă oficiului ppece în Agnita, în termenul susindicat.

Agnita, 10 August 1911.

În urma înțelegerii cu comitetul parohial concernent:

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 231/1911.

(329) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala noastră confesională gr.-ort. română din opidul **Hunedoara** protopresbiterat Hunedoarei se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1100 coroane salar fundamental solvibil anticipative în rate lunare din cassa biserice, cuartir în natură, 50 coroane relut de lemne, și 20 coroane relut de grădină.

Dela învățătorul care va fi ales la acest post să cere ca să propună și religiuina în școală, să fie cântăreți bun, obligat fiind să conducă corul, să ocupe și locul de cantor și ca atare când nu e ocupat cu școala sau cu corul în Duminică și sărbători e dator a conduce regulat și cântările din strană fără alta remunerațiune având a cânta cu elevii și răspunsurile la liturgie.

Concurenții la acest post au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat având a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică ori sărbătoare la biserică spre a se face cunoșcuți poporului și a-și arăta desteritatea în cântări.

Hunedoara, 8 August 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresb.

Nr. 94—1911.

[326] 1—3

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Prea Ven. Consistor arhid. dto 21 Iulie 1911 Nr. 8756 Școl. și de comisiunea adminis rativă comitatensă din 9 August 1911 n. Nr. 1000/1911 comuna bisericăscă **Boholt**, cottul Hunyad, protopresbiteratul Devei, dă în întreprindere edificarea școlii sale pe calea licitațiunii publice verbale minuentă **Duminică în 4 Septembrie a. c.** în localul școlii la orele 2 p. m. cu prețul strigării de 5640 cor, având lieitanții a depune vadiul de 5% după acea sumă în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Comuna bisericăscă dă peatra necesară altceva nimic afară de suma ce se va statori. Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea școlii aceleia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere fără privire la suma oferită.

Boholt, în 12 August 1911.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Olariu, jun. epitrop. **Ioachim Marcu** paroh-prez.

Nr. 412/1911.

Vidi: **Dr. Ioan Dobre** protopresb.

Nr. 289/1911. of. pprezbit. (312) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresți dela școlile elementare confesionale gr. or. române din parohiile mai jos însemnate prin aceasta se scrie concurs cu termen de 20 zile, compute dela prima apariție a acestui concurs în ziarul „Telegraful Român“.

1. **Chieuști** cu salar de 1000 cor., din care 600 cor. dela biserică și 400 cor. ajutor de stat votat deja, cvartir, lemne de foc și grădină.

2. **Deș** cu salar de 1100 cor., din care 200 cor. dela biserică și 900 cor. ajutor de stat, acordat și folosit și până acum, relut de cvartir 300 cor. și relut de grădină 20 coroane.

Cei aleși sunt datori a propune și religiuina în școala de toate zilele și în cea de repetițiune, a conduce elevii în Duminică și sărbători la biserică și a cânta cu ei acolo.

Învățătorul din Deș, mai are a catechiza și pe elevii gr.-or. dela școlile elementare străine din orașul Deș în școala noastră. Pentru acest special serviciu poate conta la remunerație din centru.

Cvinvenalele se vor acoperi din ajutor de stat.

Concurenții au să așterne rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis și a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică parohială pentru a cânta și a se face cunoșcuți cu poporul.

Deș, 30 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterat al tractului gr.-or. Deș în conțelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Hermann
protopresb.

Nr. 536/1911.

(311) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător în comuna **Tárnava**, protopresbiterat Ilii, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar dela popor 600 cor. iar 400 cor. se va cere întregire dela stat.
2. Cuartir natural în edificiul școlii.
3. Lemne de foc.
4. Grădină de legumărit etc. eventual 20 cor.

Cel ce dorește a ocupa acest post, are a-și trimite petițiunea instruată cu documentele recerete subsemnatului oficiu în termenul deschis și fiindu-i posibil a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în comună, spre a face cunoștință cu poporul.

Ilia-Murășană, la 4 August 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or.

Z. Mureșan
protopresb.

Nr. 331/1911.

(325) 2—3

Concurs repețit.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională din **Blajfalău-de-jos**, tractul Bistriței prin aceasta se scrie din nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 600 cor. dela biserică prin repartitie dela popor, iar restul de 400 cor. se va cere ca ajutor dela stat; adause cvinvenale după un serviciu de cinci ani la această școală, cortel în natură eventual relut de cortel, grădină și un stângin de lemne.

Învățătorul ales va fi îndatorat a instrua elevii în cântările liturgice și ai conduce în Duminică și sărbători la biserică.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile adjutate cu documentele de calificatiune oficiului protopresbiterat gr.-or. al Bistriței, în termenul arătat; au însă a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări. Se observă că în tractul Bistriței nu sunt candidate de învățători calificați.

Bistrița, 4/17 August 1911.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregorin Pletosu
protopresb.

Nr. 453/1911.

(314) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresți în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Ormindea** cu salar de 1000 coroane și anume 920 coroane din repartitie 80 coroane venit cantoral. Deosebit de acestea când participă la înmormântări are 1 coroană dela fiecare caz. Cvartir și grădină în natură. Alesul învățător este obligat a cânta în Duminică și sărbători la sf. liturgie cu copiii de școală și cu adulții, iar la utrenie a ținea o strană. Cei ce sunt în stare a conduce corul bisericesc existent sunt preferiți.

2. **Buceș** cu salar de 400 coroane, cvartir și grădină.

3. **Grohot** cu salar de 300 coroane, cvartir și relut de grădină.

4. **Lunca** cu salar de 300 coroane, cvartir și grădină.

5. **Peșterea** cu salar de 300 coroane.

6. **Bibița** cu salar de 400 coroane și grădină.

7. **Șesuri** cu salar de 300 coroane, cvartir și relut de grădină.

8. **Tomnatecul-de-jos și de-sus** cu salar de 400 de coroane, cvartir și relut de grădină.

Pentru întregirea salariilor la școlile de sub 2-14, până la suma recerată prin noua lege școlară sau cerut ajutor dela stat, și în caz de încuviințare cei insinuați vor beneficia de aceia întregire.

Cvinvenalele se vor socoti numai după serviciu neîntrerupt la aceste școlile.

Cei aleși vor fi îndatorati a prevedea instructiunea în cursurile de toate zilele și în cele de repetiție, eventual în școala de repetiție agronomică, a instrua pe elevii în cântările bisericăscă, ai conduce în Duminicile și sărbătorile de peste an la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice. A prevedea instructiunea din religie în toate clasele.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul în termenul deschis și pentru a se face cunoscut poporului să se prezenteze într-o Duminică ori sărbătoare la biserică spre a cânta.

Brad, la 2 August 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Zărandului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Damian
protopresb.

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresți vacante ale comunelor bisericesti de jos din protopopiatul Câmpenilor se publică de nou concurs cu termenul 25 August v. 1911.

1. **Peleş** cu salariu 1000 cor. dela biserică și din ajutoare, locuință cu grădină.

2. **Poiana-Valeaverde** salariu cu 1000 cor. din repartitie, locuință cu grădină.

3. **Secatura** cu salariu 1000 cor. din repartitie locuință cu grădină.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi să trimită rugărilor lor concursuale la subscrisul oficiu.

Cvintinalele se compută numai după serviciul în aceste posturi.

Câmpeni, 9 August 1911.

Oficiul protopopesc gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furdui

protopop.

(324) 2-3

Nr. 442/1911.

(323) 2-3

Concurs.

În protopopiatul **Geoagiului** sunt de ocupat următoarele posturi învățătoresți, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Telegraful Român“, în condițiile următoare:

I. În comuna **Bozeș**:

1. Salariu fundamental 300 cor. dela biserică din repartitie; la mai mult parohia nu se poate obliga. Întregirea până la 1000 cor. și cvintinalele se va cere dela stat.

2. Locuință în edificiul școlai.

3. Lemne din pădurea foștilor iobagi, atâtea câte se vin pe fum;

4. Grădină pentru legumi lângă școală, eventual relut după înțeles.

Cel ales e obligat se instrueze și școala de repetiție; se instrueze copiii în cântările bisericesti și se cânte cu ei în biserică.

II. În comuna **Mada**:

1. Salariu 600 cor. dela biserică din repartitie, întregirea până la 1000 cor. și cvintinalele se va cere dela stat.

2. Locuință în edificiul școlai.

3. Lemne de foc.

4. Grădină, eventual relut după înțeles.

Cel ales e obligat se instrueze copii în cântările bisericesti și să cânte cu ei în biserică. Dacă va ști forma cor, de adulți, va avea favor deosebit.

Cei ce doresc să concureze sunt invitați să se prezinte în comunele respective, pentru a se face cunoscuți poporului.

Cererile de concurs, instruite conform regulamentului în vigoare să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesc în termenul des chis.

Geoagiu (Alyogy), 9/22 August 1911.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Popoviciu

protopop.

Nr. 721/1911 prot.

(320) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din **Hendorf**, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Din repartitie dela popor 351 cor. 68 fil.

2. Dela biserică 80 cor.

3. Dela comuna politică 2 stângini lemne 24 cor.

4. Pentru grădină 24 cor.

În total 479 cor. 68 fil.

Întregirea la salariul fundamental cu 520 cor. 32 fil., precum și cvintinalele se vor cere dela stat.

Cuarta în edificiul școlai.

Alesul conform dispozițiilor în vigoare, este obligat a instrua elevii de toate zilele, cei de repetiție și tinerimea adultă în cântările liturgice, și a le conduce în toate Duminecile și sărbătorile de peste an în biserică de sine înțeles și în feriile de vară.

Reflectanții la acest post își vor înainta la oficiul mai jos însemnat cererile lor instruite cu documentele prescise precum atestat de botez și școala medie, absolutorul pedagogic și diploma de învățător, atestate de serviciu, eventual alte documente recomandatoare în termenul deschis, și se vor prezenta sub durată concursului în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a și arăta destoinicia în cele rituale.

Sighișoara, 9/22 August 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan

protopop.

Nr. 328/1911.

(319) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Brâznic**, din tractul Dobrei, în înțelesul ordinului consistorial Nr. 7837 Bis. a. c., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele computate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au a-și înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în timpul indicat, și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Dobra, la 3 August 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Dobra.

Ioșif Morariu

protopop.

Nr. 501/1911.

(313) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. română din **Presaca**, tractul protopresbiteral al Abrudului se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu fundamental 1000 coroane din care 600 cor. repartitie dela popor și restul întregire dela stat.

Cuarta și lemne de foc.

Învățătorul ales este dator a conduce copiii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la Sf. liturgie.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor înainta petițiunile instruite cu documentele de lipsă la subsemnatul oficiu în termenul deschis, și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 5 August 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu

protopresb.

Nr. 562/1911.

(310) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din parohia **Sânta-Maria**, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este de 1000 cor. și anume dela popor prin repartitie 600 coroane și 400 coroane din ajutorul dela stat, care ajutor se va cere după ce învățătorul își va ocupa locul.

Afară de acest salariu învățătorul până la edificarea școlai nouă va avea cuarta în chiriă și va folosi grădina școlai.

Cvintinalele se vor computa numai după împlinirea serviciului de 5 ani la această școală neîntrerupt.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile de concurs instruite conform legii la subsemnatul oficiu protopresbiteral și înainte de alegere au a se prezenta la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuți alegătorilor.

Fizeșănpetru, 3/16 August 1911.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Unguraș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Boșca

protopresb.

Mult onoratului Public și preastimați Preoți!

Prin prezență fac cunoscut, că **noutățile în Juvericale, — Orolage, articoli de aur și argint, —** au sosit; și invit pe această cale la o vizitare a depositului meu!

(322) 2-10

O privire a prețurilor mele din vitrine, va convinge pe oricine, că toate sunt foarte ieftin notate!

Cu toată stima:

Iuliu Erós

Deposit de fabrică în **Juvericale, — Orolage și mărfuri de aur și argint.**

Sibiu, Str. Cisnădiei 3.

Deschis: Zilnic în zile de lucru dimineața dela 7^{1/2} până scara la 7^{1/2} or.

În negoțul subsemnatului află aplicare cu 1 Septembrie a. c. ca

Învățăcel

un tinăr din casă bună care a terminat cel puțin 3 clase reale sau gimnaziale și are cunoștința limbilor română, germană și maghiară.

Nicolae Dușoiu

Brașov

(326) 1-2

Școală de lucru

pentru **cusut** practic de rufe și **croit**, precum și toate lucrurile fine de mână, începând din 1 Septembrie la

Marie Lurz

Str. Măcelarilor Nr. 6.

(325) 1-3

Să primesc și domnișoare în cost.

Spre binevoitoarea atențiune!

Cu tot respectul îmi iau voie a atrage atențiunea onoraților vizitatori ai Sibiiului și în deosebi a părinților cari aduc băieții la școală, că pe lângă mărfurile de băcănie cari mi-au sosit numai acuma proaspete și gustoase, mi-am asortat magazinul cu tot felul de recuizite pentru studenții de școală, perii pentru haine, săpunuri, etc.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

Cu toată stima:

N. Onițiu

Sibiu, Strada Măcelarilor edificiul „Albinei“.

(318) 2-

care ține mult la îngrijirea sănătoasă a corpului (pieii), în special pentru a înlătura lănturile și a ajunge la o piele fragedă și teintă albă, — se sapală numai cu

O Damă

Săpun din lapte de crin

marca Cal pe băț de Bergmann și Comp. Tetschen a/E.

Bucata costă 80 bani, se află de vânzare în toate farmaciile, drogeriile și parfumiile.

(32) 28-40

SALVATOR

Călcaie de gumă.

(275) 4-52

Marca lumii

Neintrecut de durabilă.

Se află în toate locurile.

Depozitul general:

HERMANN HIRSCH, Viena VII/3.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[101] 20-52

Telefon 172.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român că cu **1 Septembrie** mi-am strămutat

Atelierul de croitorie

în strada Măcelarilor Nr. 5

vis-a-vis de casa orașului, în apropiere cu *Hotel Bonfert*.

Regia în acest local fiind mai mică, sunt în putința de a lucra mai ieftin, mulțumindu-mă numai cu câștigul ce rezultă din lucru fără a mai computa și procentele obicnuite la stofă. Scopul meu este ca prin lucru solid, ieftin și prompt să-mi câștig o clientelă bună. Deci rog pe toți binevoitorii mei a mă sprijini!

Rog deci onoratul public a mă onora cu prețioasele comande, pe cari le voi executa cu cea mai mare îngrijire și croială modernă.

Onorata preoțime și candidați de preoți rog a mă onora cu comande de reverenți și alte haine necesare.

Reverenți și ornate bisericesti. — Prețuri moderate. — Lucru solid. Vă rog încercați și vă veți convinge!

Cu deosebită stimă

Ioan Părău

măestru croitor.

(327) 1-